

DUHOVNO ŽIVLJENJE

IZREKI O ŽIVLJENJU

Življenje je kot basen: ni važno, kako dolgo je, ampak koliko je vredno. (Seneka)

Iz česa sestoji življenje? Iz tega, kar iz njega napravimo. (Somerset Maugham)

Življenje naj ne bo roman, ki so nam ga dali, marveč roman, ki smo ga sami naredili. (Novalis)

Za vse v življenju je treba plačati; čim pozneje, tem večje so obresti. (J. Steinbeck)

Živijo samo tisti, ki se borijo. (Victor Hugo)

Življenje pomeni nepretrgano vrsto osebnih odkritij. (Gerhart Hauptmann)

Življenje je podobno olimpijskim igram: nekateri trgujejo, drugi gledajo, tretji se borijo. (Pitagora)

Človek ne živi samo svojega osebnega življenja kot posameznik, temveč zavedno ali nezavedno tudi življenje svoje dobe in sodobnikov... (Thomas Mann)

Ni važno, koliko, temveč kako živimo. (J. Bailey)

Tako kot dobro preživljen dan prinese sladek sen, dobro življenje prinese sladko smrt. (Leonardo da Vinci)

Življenje nam vrača samo tisto, kar dajemo drugim. (Ivo Andrić)

Vse naše življenje se giblje med tem, kar hočemo, in med tistim, kar moremo. (Josef Čapek)

Živeti za druge ni samo zakon dolžnosti, temveč tudi zakon sreče. (Comte)

Po tem življenju ne ostane to, kar smo zbrali, temveč tisto, kar smo dali. (Gerard Chandry)

Nekoristno življenje je zgodnja smrt. (Goethe)

Malo te je življenje naučilo, če te ni naučilo prenašati bolečino. (Graf)

Kdo trdi, da življenje nima smisla, ko pa vedno obstaja možnost, da človeka, ki ga ljubimo, osrečimo in da v tej sreči poiščemo hrano zase. (Henry de Montherlant)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Duhovnemu življenju ob njegovi petdesetletnici

Ko človek dočaka 50 let, pravijo, da je videl ali srečal Abrahama. Morda marsikdo niti ne ve, odkod ta izraz in kaj pomeni. Evangelij sv. Janeza v 8. poglavju pripoveduje o Jezusovem pogovoru z Judi, ki so Jezusa odklanjali in se pri tem sklicevali na svojega očeta Abrahama. Jezus je svojim nasprotnikom dejal, da se je Abraham silno veselil, da bo videl njegov dan, da ga je zares videl in se vzdaval. Judje te skrivnostne besede niso razumeli in so Jezusu odgovorili: „Še petdeset let nimaš, in si videl Abrahama.“ Jezus jim je nato dal še bolj skrivnosten odgovor: „Preden je bil Abraham, sem jaz.“ To je Jude tako razjezilo, da so pograbili kamne, da bi jih vrgli vanj, Jezus pa se je skril in odšel iz templja (Jan 8, 31-59). Taka je torej stvar s petdesetletnico življenja in s srečanjem z Abrahamom.

Duhovno življenje obhaja v letu 1983 prav tako svojo petdesetletnico. Ali je mogoče tudi o njem reči, da bo to leto videlo Abrahama in se srečalo z njim? V življenju pomeni 50 let, da je človek že dosegel višino svojega življenja in da se je življenjska pot obrnila navzdol. Ali je mogoče kaj takega reči tudi o Duhovnem življenju? Kjer pa ljudje praznujejo kako drugo petdesetletnico, na primer poroke, nove maše, službe ali poklicnega dela, tam se zavedajo, da so najbolj delavna, plodna, lepa in bogata leta za njimi. Zlati jubileji so prazniki hvaležnosti in veselja nad uspehom. Mlajši rod, ki spre-

jema dediščino starejših, želi njihovo delo nadaljevati. Ali Duhovno življenje tudi na tak način praznuje svoj zlati jubilej?

Nedvomno je res naša prva dolžnost, da ob zlatem jubileju Duhovnega življenja izrazimo iskreno hvaležnost za bogatih petdeset let tega našega verskega lista, ki je razširjen skoraj povsod po svetu. V imenu vseh naročnikov in bravcev, sedanjih in že pokojnih, se pristrčno zahvaljujem nekdanjim in sedanjim izdajateljem, upravnikom, urednikom, sodelavcem in drugim pomočnikom za vse dobro, resnično, plemenito, zdravo in koristno, kar so pol stoletja nudili na straneh Duhovnega življenja. Koliko so s tem prispevali k ohranitvi in poglobitvi vere, k oblikovanju in vzgoji osebnosti, k poštenemu krščanskemu življenju, k spoznavanju in sprejemanju temeljnih navedenih vrednot ter k ohranitvi in požitvi slovenske narodne zvesti, besede in kulture, ve samo Bog.

Na drugi strani pa bi se rad zahvalil tudi vsem zvestim naročnikom in bravcem. Morda so med njimi tudi taki, ki prav tako obhajajo svoj zlati jubilej poznanstva z Duhovnim življenjem. Mlajše pa prosim, da bi s hvaležnostjo, veseljem in odprtim srcem sprejeli dediščino, ki jim jo izročajo izdajatelji, uredniki in sodelavci Duhovnega življenja ob njegovi petdesetletnici. Res je danes več verskih listov tudi v slovenskem jeziku kakor pred 50 leti ali morda še pred 30 leti. Vendar ima Duhovno življenje tako bogata leta za seboj, da obstaja utemeljeno upanje tudi za naslednjih 50 let, da bo za naš verski list nudil obilo zdrave duhovne hrane v sočni domači besedi, v zanimivih poročilih iz življenja Cerkve in slovenskega naroda, v klenih verskih prispevkih, ki bodo vodilo in pomoč za življenje. Plodna, lepa in bogata leta za Duhovno življenje ob njegovi petdesetletnici nikakor niso še mimo. Kakor se je Duhovno življenje v preteklih 50 letih vedno pomlajalo z uredniki, sodelavci in bravci, tako bo tudi v prihodnosti. Za pomlajanje so skrbeli vedno tudi naročniki in bravci, posebno če so uredništvu povedali tudi svoje želje in predloge. Morda bi kazalo tako povezanost med uredništvom in naročniki še bolj poživiti in utrditi, in to ne samo s plačevanjem naročnine. Predstava, da so naročniki in bravci verskega lista skupaj z uredništvom in sodelavci kakor ena družina, ki so v nenehnem pogovoru med seboj, je sicer včasih bolj želja kakor pa resničnost. Lepo pa bi bilo, če bi pri Duhovnem življenju to ob njegovi petdesetletnici postalo še vse bolj res, saj tega krvavo potrebujemo. Ravno v izseljenstvu je verski tisk v domačem jeziku ena najmočnejših vezi med vami, seveda če list ne ostane samo mrtev papir, ampak za njim in ob njem stojijo živi ljudje, verni kristjani in zavedni Slovenci.

Če človek ob srečanju z Abrahamom ugotovi, da je bilo njegovih

„Prav lepo je res na deželi...“ (Lojze Perko)

prvih 50 let rast, zorenje in bogato in plodno delovanje, za prihodnja leta, ki mu jih bo Bog še dal, pa ve, da bo počasi bolj čutil utrujenost, staranje in težo svojih križev, naj za Duhovno življenje to ne velja. Naj se vedno znova pomlaja, naj na podlagi rasti, zorenja in bogate izkušnje prvih petdeset let išče novih oblik in novih poti, da bi se tudi mlademu rodu naš verski list ne zdel zastarel, utrujen in brez prave življenjske moči. Da bi ostal mlad in sočen, poln življenja in moči, da bi dajal vedno novih pobud in kazal pot v prihodnost, da bi verne Slovence po svetu še naprej povezoval, to našemu verskemu listu Duhovno življenje ob njegovi petdesetletnici še prav posebej želim.

Duhovnemu življenju se torej ni treba bati srečanja z Abrahamom, ker to zanj ne pomeni staranje, ampak samo novo zakoreninjenost v Tistem, ki je rekel o sebi: „Preden je bil Abraham, sem jaz“ (Jan 8, 58). Vsa leta od svojega začetka je Duhovno življenje v službi evangelija, oznanjevanja božje resnice in ljubezni ter v službi Cerkve in slovenskega naroda. To so vrednote, ki ne zastarijo. Srečanje z Abrahamom in srečanje s tistim, ki je prej kakor Abraham, srečanje s Kristusom pomeni poživitev vere, iz katere živijo naši izseljenci po svetu. Da se morejo naši rojaki v Duhovnem življenju s svetom vere, z življenjem Cerkve in z različnimi vprašanji sloven-

ske zgodovine, kulture in narodnosti srečavati v domačem jeziku, pomeni zanje posebno obogatitev, veselje in ponos.

Na pot v drugo polovico stoletja želim Duhovnemu življenju vsega božjega blagoslova, veliko uspeha in dobrih sodelavcev in urednikov ter zvestih naročnikov in bravcev v Argentini in drugod po svetu.

Alojzij Šuštar,
ljubljski nadškof

Pismo slovenskih škofov

Vsem slovenskim izseljenskim in zdomskim duhovnikom in vsem po svetu razseljenim slovenskim vernikom —

Slovenski škofje, zbrani v Ljubljani na svoji redni seji dne 16. novembra 1982, pošiljamo vsem našim dragim sobratom duhovnikom, ki po svetu skrbijo za naše slovenske vernike, pristrčen pozdrav in iskrena voščila za božične praznike, izseljensko nedeljo in novo leto. Prosimo Vas, da naša voščila in najboljše želje prenese te in sporočite vsem svojim vernikom. Le povejte jim, da slovenski škofje čutimo z njimi, mislimo nanje, predvsem pa molimo zanje, ker vemo, da so tudi oni člani naše Cerkve in da jih, kakor nam v svojem pismu za izseljensko nedeljo naroča sveti oče Janez Pavel II., ne smemo nikoli pozabiti, pač pa moramo storiti vse, da bi tudi na tujem ohranili svojo povezanost s Cerkvijo in ljubezen do domače zemlje. Sveti oče ponovno poudarja pomen dru-

žine v zdomskem in izseljenskem življenju. Zato naj bi se vsi prizadevali za trdno povezanost družin v zdomstvu. To je ena najpomembnejših skrbi in prizadevanja vsakega zdomskega duhovnika.

V tem letu smo, žal, izgubili kar dva slovenska duhovnika, ki sta se toliko trudila za naše ljudi zunaj. Dne 26. avgusta je umrl zaslužni duhovnik Ivan Ifko, ki je pastiroval do zadnjega dne življenja v Essenu v ZR Nemčiji. Dne 11. septembra pa je prišel domov umret p. Janez Sodja DJ, ki ima velike zasluge za pastorcijo naših ljudi po Nemčiji in na Švedskem. Za oba prosimo Velikega duhovnika Kristusa, naj jima bo bogat plačnik.

V letu, ki mineva, smo se slovenski škofje po svojih močeh prizadevali, da bi Vas, kolikor nam naša služba dopušča, največ obiskovali. Nadškof in metropolit Šuštar se je udeležil pogreba župnika Ifka, maševal Slovencem

ob nemškem katoliškem dnevu v Düsseldorfu, meseca oktobra pa je odšel na 20 dnevni obisk k rojakom v Argentino in Brazilijo. Ta obisk je bil velikega pastoralnega pomena še posebej za naše argentinske rojake. Mariborski škof Kramberger je birmal slovenske otroke v Berlinu meseca maja, v oktobru pa se je udeležil sestanka slovenskih izseljenskih duhovnikov v Nemčiji in imel dvoje predavanj. Škof Lenič, ki bi moral po svoji službi najbolj skrbeti za vas, se je spomladi udeležil skupnega sestanka vseh zahodnoevropskih izseljenskih duhovnikov v Strassbourgu. Meseca maja pa je obiskal Nemčijo in sicer centre v Münchnu, Augsburgu, Ingolstadt, Hildnu pri Kölnu in še v Oberhausnu. Na treh krajih je tudi birmoval. Udeležil se je tudi tradicionalnega srečanja Slovencev v Einsiedelnu

v Švici. S temi našimi obiski smo hoteli pokazati našo dobro voljo in povezanost z Vami. Kolikor nam bo mogoče, bomo še radi prihajali med Vas.

Naj vas vse, sobrate duhovnike in vernike, za katere skrbite, ob praznikih Gospodovega rojstva in v novem letu Gospod podpira s svojo milostjo in močjo, da boste vztrajali in vsak na svojem mestu zvesto izpolnili božjo voljo. Gospodov mir naj bo vedno z vami vsemi!

Božjega blagoslova prosijo nad Vas vse slovenski škofje:

+ Alojzij Šuštar

ljubljski nadškof - metropolit

+ Janez Jenko

koprski škof

+ Franc Kramberger

mariborski škof

+ Stanislav Lenič

pom. škof, narodni ravnatelj
izseljenskega dušnega pastirstva

Seja slovenskih škofov v Ljubljani

16. novembra so imeli slovenski škofje v Ljubljani svojo redno sejo. Po poročilih o pomembnejših obiskih, srečanjih in dogodkih so najprej še govorili o pastirskem pismu za post 1983. Nadalje je bil govor o tem, da morajo duhovniki v izjemnih primerih ob nedeljah in praznikih tudi štirikrat maševati. Zato bodo prosili za tako dovoljenje v Rim. Povišali bodo tudi cerkvene takse in štolnino.

Nadškof je poročal o zadnji av-

strijski škofovski konferenci, ki se je je udeležil kot delegat JŠK. Nato je obširno poročal o svojem obisku v Argentini. Obisk je bil v vsakem pogledu uspešen. „Narejena je bila povezava med domačo Cerkvijo in našimi ljudmi v Argentini. Tudi oni izrecno želijo, da jih imamo za del naše slovenske Cerkve in da vsi čutimo soodgovornost drug za drugega.“

Popoldne so škofo obiskali predstavniki (celjske) Mohorjeve družbe in jih informirali o bližnjem občnem zboru in nadaljnjih načrtih.

Razvedrilo in prosti čas

Sodobni znanstveni in tehnični napredek je poleg drugih dobrih sadov prinesel tudi skrajšanje delovnega časa. Prosti čas, ki se je s tem povečal, ustvarja široke možnosti za večje kulturno delovanje in druge proste dejavnosti. Za ta prosti čas pa smo tudi odgovorni. Tudi prosti čas je čas ustvarjalnosti, dejavnosti in izpopolnjevanja, ne pa gole porabe tega, kar smo z drugimi dejavnostmi pridelali. Poleg potrebnega in upravičenega počitka nam je s prostim časom omogočeno kulturno življenje ter duhovno in versko poglobljanje. To je čas za različne vrste „duhovnih vaj“, za poglobitev verskega in drugega znanja. V tem času se posvečamo družinskemu življenju, vzgoji otrok in utrjevanju drugih medčloveških in prijateljskih vezi. Lahko se srečujemo z drugimi narodi na potovanjih, spoznavamo naravo in ob njenih lepotah krepimo svoje notranje duševno zdravje.

Predvsem mora prosti čas osvežiti našo sposobnost občudovanja in sproščenega navdušenja, češčenja in hvaležnosti zavoljo vseh darov, s katerimi nas obsipa božja dobrota. To so najprej darovi naše lastne narave, naših umetniških in drugih duhovnih sposobnosti, ki jih v teh trenutkih lahko razvijemo naprej. Nadalje so to darovi naših soljudi, zakonskih življenjskih sopotnikov, staršev, otrok, so-

rodnikov, prijateljev in vzornikov, s katerimi v prostem času navezujemo nove stike in uživamo toplino in neprecenljivo bogastvo vsakega človeškega srca. To je velik dar zunanje narave, rastlinskega in živalskega sveta, ki nas s svojo čudovito urejenostjo, smotrnostjo in lepoto opozarja na neizčrpno bogastvo božje ustvarjalnosti in modrosti.

Naposled pa nam prosti čas omogoča, da se poglobljamo v dar Boga samega, ki se nam je dal v Jezusu Kristusu, njegovi Besedi in Kruhu. V prostem času se spominjamo vseh velikih dogodkov iz zgodovine odrešenja in tako se vse naše češčenje vsemogočnega, večnega in troedinega Boga, ki sicer preveva in prežarja vse naše dejavnosti, lahko strne v novo hvalnico Bogu za neprecenljiv dar vsega našega življenja in delovanja.

(Prenova 6)

MOLITVENI NAMEN ZA FEBRUAR

Splošni: Da bi se razširilo med ljudmi krščansko gledanje na delo.

Misijonski: Da bi ostareli misijonarji do konca izvršili svojo vlogo v Cerkvi.

JEZUSOVO DAROVANJE – SVEČNICA

V naši ljudski zavesti se šele s praznikom Jezusovega darovanja (2. februarja) konča božični čas. Praznik sam odkriva sredniško poslanstvo učlovečenega Boga. Božjega Sina je Marija prinesla v tempelj in ga kot človeškega otroka darovala. Sveti Duh ga je razglasil za slavo Izraela in razsvetljenje nevernih.

Z bogoslužjem tega praznika sta povezana blagoslov sveč in procesija s svečami v cerkev. Oboje nas povezuje s Kristusom.

Kristus je kakor sveča, ki se poživa, da sveti drugim. On je luč, ki razsvetljuje vsakega človeka. Po končanem zemeljskem romanju naj bi se združili z njim v večnosti.

O Bog, prava luč, ti si stvarnik in vir resnice in luči. Prižgi svoj trajno luč v srcih vernikov, ki so se zbrali k blagoslovu sveč, da postanemo vredni luči tvoje večne slave. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen. (Po rimskem misalu).

„Tam doli za našo vasjo...“ (Lojze Perko)

Postni čas

Postni čas bomo začeli letos 16. februarja na pepelnično sredo. Pomenljivi obred pepeljenja spremljajo resne besede: „Spokorite se in verujte evangeliju!“ ali „Pomni, človek, da si prah in da se v prah povrneš!“

Površno gledanje more v tem obredu videti nekaj pogrebne. V resnici pa je prav nasprotno. Pepeljenje ni napad na človekovo dostojanstvo, temveč trdna osnova zanj. Spomniti nas hoče, da je prišel čas, ko naj obnovimo življenje, ki bo podobno življenju vstalega Kristusa. Pepel je znamenje minljivosti in smrti, križ pa znamenje življenja in večnosti. Oboje nam kaže vso resničnost našega življenja. Res smo prah in bomo morali umreti. Vendar pa smo po Kristusovi zmagi na križu poklicani k novemu, božjemu življenju.

Bogoslužje postnega časa nas pripravlja na obhajanje velikonočne skrivnosti s spominjanjem na naš krst in z izvrševanjem pokore.

Postni čas je čas preprostosti in ne čas praznovanja. Z evangelijsko čuječnostjo in neizprosno iskrenostjo do samih sebe naj bi dosegli odpuščanje grehov in obnovili, okrepili svoje duhovno življenje.

Krščansko življenje in pokora sta tesno povezana med seboj. To

nam postane bolj razumljivo, če se spomnimo, da nam je Kristus zaslužil nadnaravno življenje s svojim trpljenjem, smrtjo in poveličanjem.

Zdaj moremo to nadnaravno življenje ohraniti in v njem rasti samo za ceno odpovedi in žrtve. To je Kristus zelo jasno povedal: „Če hoče kdo priti za menoj, naj se sam sebi odpove, in vzame svoj križ ter hodi za menoj!“ (Mt 16, 24).

Prav tako nas Kristus tudi resno vabi: „Vstopite skozi ozka vrata; zakaj široka so vrata in prostorna je pot, ki drži v pogubo, in mnogo jih je, ki po njej v pogubo hodijo. Kako ozka so vrata in tesna je pot, ki drži v življenje, in malo jih je, ki jo najdejo!“ (Mt 7, 13—14).

Prostovoljen križ oziroma prostovoljna pokora v postnem času bo morda za nekoga omejitev kajenja in pitja, za drugega vestno izvrševanje dolžnosti v njegovem poklicu in družini, večja potrpežljivost v težavah ali več pozornosti za tisto, kar drugi želi in pričakuje.

Predvsem pa bi morali v tem času skrbeti za molitev. Tako naj bi temeljito obnovili jutranjo in večerno molitev, zavzeteje naj bi molili v družini pred jedjo in po jedi.

Pri vsem tem bomo kaj lahko spoznali, da je postni čas primeren za premišljeno, pošteno in iskreno spoved. Pokora spada k bistvu krščanskega življenja. Kr-

Govor nadškofa Šuštarja v San Martinu

Dragi slovenski rojaki, dragi bratje in sestre! Prav pristrčno vas pozdravljam ob tem srečanju, v tej vaši kapeli, kjer se zbirate k božji službi. Ob prvem srečanju, ko sem prišel sem med vas, da bi utrdil vašo vero, vašo povezanost s Cerkvijo in slovenskim narodom in vas vzpodbudil in povabil, da bi to, kar ste na svoji življenjski poti, ko vas je Bog v svoji previdnosti vodil tako daleč od domovine, ohranili, in da bi to ostalo med vami živo in postajalo vedno bolj močno tudi za prihodnost.

Pozdravljam vas, izseljence, starejše med vami, ki ste prišli morda že pred drugo svetovno vojno, in pozdravljam vas, dragi starši, ki ste prišli po vojni, in tiste, ki ste prišli pozneje sem. In pozdravljam posebno tudi vas, draga mladina, dragi fantje in dekleta, dragi otroci, ki ste bili rojeni že tu, a ste prejeli od svojih staršev slovensko besedo, ste se naučili moliti v slovenskem jeziku in ste sprejeli najdragoc-

.....
ščanska svetost res ni v žrtvi in pokori, temveč v nesebični ljubezni do Boga in do bližnjega. Vendar pa te svetosti ni mogoče doseči brez pokore in odpovedi.

nejšo dediščino svojih staršev — vero v Boga, krščansko življenje v cerkveni skupnosti in tako to, kar so vaši starši prinesli sem, živite in nadaljujete tu, v deželi, ki je oddaljena od naše domovine, a vam je postala takorekoč druga domovina. In pozdravljam tudi tiste, ki nocoj niso mogli priti sem, predvsem če so to bolniki ali ostareli. In prosim vas, da jim izročite moje pozdrave in moje najboljše želje, in tudi tiste pozdravite, ki morda iz drugih razlogov ali zaradi dela ali zaradi osebnega prepričanja niso prišli sem, saj smo sedaj, ko smo zbrani okrog oltarja in ko smo povezani s svojo Cerkvijo v matični domovini in z našimi rojaki povsod po svetu, zares ena družina.

Prinašam vam pozdrave iz vaših domačih krajev, iz vaših župnij z Gorenjske in Dolenjske, iz Ljubljane, iz Prekmurja, z Notranjskega, s Primorskega in od koderkoli prihajate ali so prišli vaši predniki. Saj so, preden sem odšel iz domovine, od vseh krajev naročali pozdrave za rojake naših škofje in duhovniki in tudi tisti, ki imajo tu svoje sorodnike ali znance, pa tudi vsi drugi, saj vemo, da je ravno naša izseljenska skupina v Buenos Airesu in v

Argentini med najbolj živimi in najbolj pomembnimi. Z velikim zanimanjem spremljamo vaše življenje in vaše delo in veseli smo vseh vaših uspehov. Hvaležni smo vam za vašo zvestobo — Bogu, Cerkvi, narodu; hvaležni smo vam za vaše poštenje, za vašo dobroto, za vašo ljubezen, s katero pričujete za Boga in za evangelij pa tudi za naš slovenski narod. In iskreno se zahvalim vam vsem, dragi starši, kar storite za svoje družine, vam, fantje in dekleta, in vam, otroci, za kar si prizadevate in kar obrodi bogate sadove v vaših družinah in v vašem življenju. In ob tej evharistični daritvi se hočemo v veliki hvaležnosti spomniti tudi dragih rajnih dušnih pastirjev, pokojnega duhovnega svetnika Škulja, ki je tu začel zbirati Slovence, in vseh tistih, ki so nadaljevali njegovo delo. Prej sem obiskal njegov grob na pokopališču. In spomniti se hočemo vseh dragih rajnih iz vaših družin, ki so prišli morda v še težjih časih sem in vam pripravljali pot in življenje, katerega morete sami razvijati danes. In spomniti se hočemo vseh tistih, ki so doma ali kje drugod po svetu povezani z vami v prijateljstvu in ljubezni. Oni se vas spominjajo v molitvi in v tej evharistični daritvi se jih hočemo na poseben način spomniti in priporočiti Bogu.

Dragi bratje in sestre! Zame je izredno presenečenje, da ste prišli v tako velikem številu, če-

prav je danes delaven dan, saj je to dokaz, da je med vami vera zares živa in za to skrb za živo vero se iskreno zahvalim vašemu sedanjemu župniku Juretu Rode-tu in mu želim veliko veselja in veliko uspeha tu med vami. In iskrena hvala gospodu mons. Antonu Oreharju, ki že toliko let s tako požrtvovalnostjo zbira naše slovenske rojake, skrbi zanje in skrbi za to, da bi imeli povsod slovenske duhovnike in da bi mogli to dušno pastirstvo nadaljevati.

Naj bo ta nocojšnji večer za vas vse potrdilo vaše žive vere, vaše povezanosti z Bogom in Cerkvijo, vašega prijateljstva med seboj in vaše slovenske zavesti, ki prihaja do izraza v pesmi, v slovenski besedi in molitvi v domačem jeziku.

Prosim vas, ohranite vse to, čeprav vem, da je to večkrat težko, ko živite med ljudmi z drugim jezikom, z drugimi navadami, pa vendar, če boste za to skrbeli, da bi se v vaših družinah ohranil slovenski jezik in da bi se ohranila slovenska narodna zavest in povezanost z matično domovino in z vsemi našimi rojaki po svetu, potem bo tudi slovenska kultura, slovensko izročilo in najdražje, kar imamo, naša vera, ostala trdna in boste mogli vse to predajati mlajšim rodovom, ki bodo to dediščino ohranili za prihodnost.

Zbrali smo se danes k tej božji daritvi na praznik evangelista

Ob srečanju nadškofa šuštarja z rojaki v Slovenskem domu v San Martinu
18. oktobra 1982.

Luka, moža, ki se je pridružil apostolu Pavlu, da oznani evangelij in je pod posebnim vodstvom svetega Duha napisal evangelij božjega usmiljenja in božje ljubezni — tretji evangelij. In nam je napisal prvo zgodovino Cerkve — Apostolska dela. In naj bo ta praznik, dragi bratje in sestre, za nas vzpodbuda, da bi božjo besedo, ki nam je zapisana v sve-

tem pismu, zgodovino Cerkve, prve Cerkve in poznejše Cerkve, vesoljne Cerkve in Cerkve na Slovenskem, vedno bolj spoznali. Da bi si božjo besedo osvojili, da bi nam bila zares luč v našem življenju, kruh, iz katerega živimo, resnica, ki nas osvobaja, obljuba, ki nam daje novo upanje, in tista trdna podlaga, na katero zares moremo graditi svoje življenje.

In če moremo to božjo besedo sprejemati v domačem jeziku in jo bolj razumeti in se ob njej ustaviti in če moremo razlago božje besede sprejemati v domačem jeziku, potem se nam to še bolj vtisne v srce.

Nedvomno ima vsaka družina slovensko sveto pismo, posebno novo zavezo, božjo besedo, in prosim vas, vzemite večkrat v roke to božjo besedo in jo odkrivajte: njeno bogastvo, njeno lepoto, pa tudi njeno zahtevnost, a vedno njeno odrešujočo obljubo, kakor jo oznanja tudi današnji odlomek iz evangelija, ki smo ga pravkar poslušali.

Saj nam pravi ta evangelij, da je Jezus razposlal svoje učence, da bi oznanjali, da se je približalo božje kraljestvo, da bi ozdravljali bolnike in da bi ubogim prinašali božjo blagovest. Tako sprejemamo božjo besedo kot obljubo novega življenja in novega upanja, kot oznanilo, da je Bog sredi med nami in to Bog usmiljenja, Bog dobrote, ki hoče, da bi bili srečni, da bi čim bolj premagali vse svoje zemeljske težave in da bi bili zares v božji besedi vedno bolj odprti za tiste božje darove, ki nam jih hoče Bog vedno bolj dajati v zakramentih in v svoji Cerkvi.

A hkrati nas ta evangelij, ki smo ga pravkar slišali, spominja tudi na to, da je žetev velika, delavcev pa malo. In naj zato prosimo Gospoda, da bi poslal delavcev v svojo žetev.

Doma, v domači matični domovini čutimo, kako nam primanjkuje delavcev — duhovnikov, redovnikov in redovnic, pa tudi takih kristjanov, ki bi zares s svojim življenjem pričali za Kristusa. In to doživljamo tudi pri naših rojakih drugod po svetu. To je danes velika skrb vesoljne Cerkve, da je premalo delavcev.

Zato vas prosim, dragi bratje in sestre, molite za to, da bi Bog obudil novih delavcev, bodisi v naši matični domovini, bodisi tu med vami, fantov in deklet, ki bi bili pripravljeni sprejeti božji klic in iti oznanjat božje usmiljenje, prinašati ljudem božjo besedo, da bi čim več ljudi spoznalo resnico, ki jih osvobaja, in božjo obljubo, ki jim prinaša novo upanje in novo življenje.

A pri tem je še nekaj drugega, dragi bratje in sestre, ne samo tisti izbrani delavci — duhovniki in redovniki — vi vsi ste poklicani, da prinašate drug drugemu in ljudem, s katerimi živite, evangelij, oznanilo o božji dobroti in o božji ljubezni, v družinah, v medsebonem pogovoru, na delovnem mestu, posebno pa v tem župnijskem občestvu. In naj vas ta sveta daritev v tem poslanstvu potrdi, da bi s svojim življenjem, svojo dobroto, svojo poštenostjo, svojo ljubeznijo, svojo pripravljenostjo, da drug drugemu pomagata, oznanjali, da je Bog dober in da hoče srečo vsakega človeka.

Pa ste morda opazili, da je v

današnjem evangeliju rečeno, da je Jezus poslal po dva in dva od apostolov, da bi oznanjala evangelij ljudem. To pomeni, da moramo biti med seboj povezani, prijatelji, se med seboj podpirati, saj ste morda ravno vi, dragi izseljenci, doživeli, kaj pomeni samota. Kaj pomeni, če človek nima več prijatelja, ki ga razume, ki ga spremlja, ki ima zanj dobro besedo, odprto srce in odprto roko in mu pomaga v stiski. In posebno, če ste sami to doživljali, naj bo to toliko bolj vzpodbuda, da bi bili tu, kjer živite, drug drugemu zares prijatelji, povezani med seboj, si pomagali, vedno bolj iskalj to, kar nas združuje in kar nas povezuje.

In tudi če pride kaj takega, kar nas tu in tam loči, tudi če srečujemo take, ki so morda drugačnega prepričanja, da vendar odkrivamo tisto globino v človeku, kjer smo končno vsi bratje in sestre, prijatelji med seboj, ker vsi želimo, da bi imeli srečo, da bi bili zadovoljni in veseli in da bi našli tisto bogastvo, ki daje smisel našemu življenju.

In zato, pri tej sveti maši, ki jo bom opravil za vas in za vaše družine, bomo vsi iz srca prosili, naj vas, dragi bratje in sestre, dragi slovenski rojaki, spremlja božji blagoslov. Da bi bili srečni, da bi bili zadovoljni, predvsem pa, da bi bili trdni, da bi bili zvesti, da bi to, kar je v vaših srcih, se vedno bolj razvijalo in rodilo bogate sadove. Da bi bili vedno

trdni in zvesti kot kristjani, kot verni ljudje in kot sinovi slovenskega naroda in kot resnični prijatelji med seboj.

Iz srca vam želim, da bi se po Marijini priprošnji in po skupnem prizadevanju naših dušnih pastirjev in po vašem sodelovanju to vedno bolj uresničevalo. In da bi ta naša skupna daritev bila vir bogatega blagoslova božjega in lepega življenja med nami in vse sreče, ki nam jo more dati Bog. V trdnem prepričanju, da nismo v življenju nikdar sami, ampak da je vedno Bog z nami na naši življenjski poti.

In to je moja želja in moja prošnja za vašo nadaljno pot do srečnega konca, da vedno ostanemo med seboj povezani v molitvi kot bratje in sestre, kot prijatelji med seboj. Amen.

Gorica ima novega škofa

17. novembra je v Gorico prišla novica, da je papež imenoval za novega goriškega nadškofa p. Antonia Vitala Bommarca, vrhovnega predstojnika minoritov.

Bommarco je bil rojen 1923 na otoku Cresu. Po materi je hrvatskega rodu. 1949 je postal duhovnik, opravljal različne službe, v glavnem v Padovi. 1972 je bil izvoljen za vrhovnega predstojnika minoritskega reda in 1918 ponovno izvoljen. Slovenski verniki goriške nadškofije želijo, da bi bil kot njegov prednik Cocolin pravičen in dober do pripadnikov vseh narodnosti v nadškofiji.

Janez Pavel II. v Španiji

31. oktobra 82 je prišel Janez Pavel II. v Španijo na pastoralni obisk. Potovati je nameraval že leto prej, za začetek jubilejnega leta ob 400-letnici smrti Terezije iz Avile, pa mu je namero onemogočil atentat 13. maja 81. Tako je pa prišel zaključit Terezijino leto.

Sprejem na letališču v Madridu je bil slovesen in prisrčen. Sprejem ga je sam kralj Juan Carlos I. Sv. oče se je najprej zahvalil Španiji za njen doprinos pri širjenju evangelija in za njeno zvestobo katoliški Cerkvi.

Besede škofom

Zvečer je predsedoval plenarnemu zasedanju španskih škofov. Pozval jih je, naj se v luči vere soočajo s problemi španske družbe. Naj branijo življenje vse od spočetja, naj branijo trdnost zakona in družine, svobodo pouka in pravico do verskega učenja v šolah, pravičnost v svetu dela. Povsod, kjer je človek, ki trpi bolečino, krivico, zapostavljanje, revščino, nasilje, mora biti prisotna tudi Cerkev s svojim glasom, s svojo čuječo ljubeznijo in dejavnostjo kristjanov.

Veri je treba služiti v skladu z nauki II. vatikanskega koncila, papeškimi listinami in sklepi sinod. Prenočil je v nunciatu.

Na dan vseh svetnikov

Ta dan je papež obiskal Avilo, mesto sv. Terezije Velike. V starodavnem mestu, ki je še danes obzidano in se nad njim dviga 88 obrambnih stolpov, se je po pozdravu 50 tisoč ljudi in predstavnikov mestne oblasti papež najprej srečal z okrog 3.000 redovnicami s strogo klavzuro. Govoril jim je o pomenu njihovega Bogu posvečenega življenja za Cerkev in svet. S svojo molitvijo posvečujejo svet.

Maše na prostem se je udeležilo nad milijon ljudi. Papež je pri maši uporabljal kelih sv. Janeza od Križa, ko je bil le-ta pred 400 leti

kaplan v samostanu. O sveti Tereziji Veliki in sv. Janezu od Križa je papež govoril kot o svojih duhovnih učiteljih. Po njihovem zgledu naj tudi vsi ljudje preživljajo svoj čas z Bogom v srcu, da bodo mogli odpreti srca vsem ljudem.

Obiskal je tudi mesto Alba de Tormes, kjer počiva nestrohnjeno truplo sv. Terezije.

Teologom v Salamanci

Na večer je papež obiskal slavno univerzitetno mesto Salamanco. Tam se je sestal s teologi. Govoril jim je, da mora teologija služiti Cerkvi in se osredotočiti na bistveno: na božjo skrivnost, na sv. Trojico, na resnico o odrešenju, Cerkveni nauk mora biti tudi njen nauk.

Študentom in profesorjem madridske univerze

Z njimi se je srečal 3. novembra. Na sprejemu je bil tudi španski minister za kulturo. Znanost in vera sta v službi človeka, zato si ne moreta nasprotovati, temveč se dopolnjujeta. Končno vse prihaja od Stvarnika, tudi znanost in vera. V človeškem razmišljanju pa pomenita dva različna reda spoznanj. Samostojna sta v svojih znanstvenih načinih, zato je vsako umetno iskanje nasprotij med njima nesmisel.

Beseda mladim

Študentom in mladim je papež govoril z balkona madridske uni-

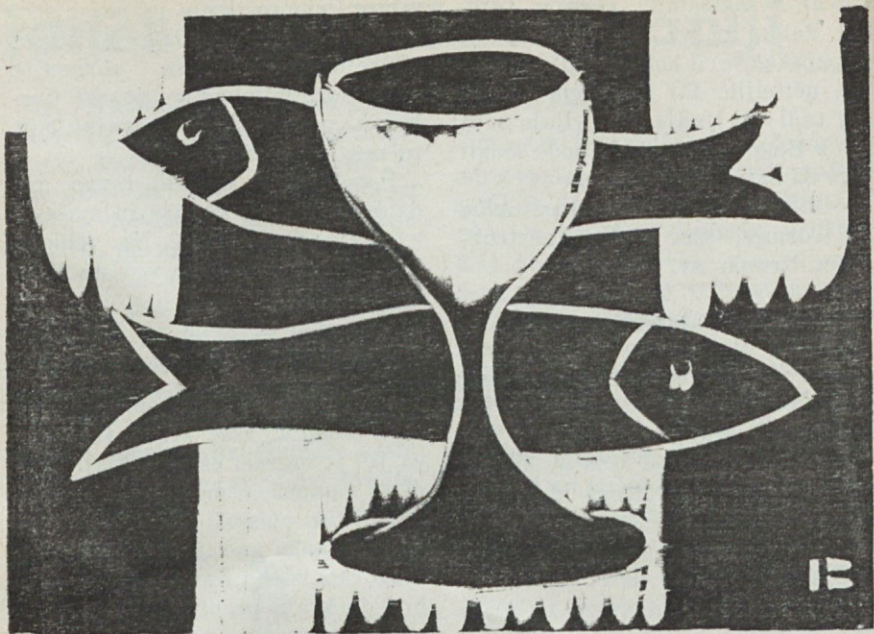
verze. Priporočil jim je, naj v svojem življenju obdržijo Kristusa. „Sprejmite Kristusa, obvarujte duše, sprejmite ga v njegovi Cerkvi, ki pomeni njegovo trajno navzočnost v zgodovini!“

Popoldne je obiskal revno madridsko četrt Orcasitas in maševal v cerkvi sv. Jerneja. Na velikem travniku se je zbralo več sto tisoč ljudi.

Na stadionu Bernabeu

ga je zvečer pričakovalo nad 100 tisoč mladih, vsaj štirikrat toliko pa jih je moralo ostati zunaj. Mladi so s papežem molili, peli mu vzklicali in ploskali. Papež jim je govoril, kako morajo z dobrim premagovati zlo. „Kadar boste znali biti do kraja preprosti v svetu, ki plača vsako ceno za oblast, kadar boste čistega srca med tistimi, ki vse ocenjujejo s spolnostjo, zunanjsčino, hinavskim vedenjem, boste gradili nov svet miru v svetu nasilja in vojne, se boste borili za pravičnost proti izkoriščanju človeka; ko z usmiljenim odpuščanjem ne boste iskali maščevanja, temveč prišli tako daleč, da boste sovražnika ljubili, takrat boste postali resnični revolucionarji, graditelji novega sveta in nove civilizacije ljubezni, resnice, pravičnosti in miru.“

3. novembra je sv. oče tudi sprejel zastopnike judovske skupnosti v Španiji in drugih verskih skupnosti ter zastopnike Poljakov in časnikarjev, ki so spremljali njegovo potovanje.

(Ivan Bukovec)

Na vernih duš dan

Na vernih duš dan je bil papež že zgodaj na madridskem pokopališču El Almineda. Ob 8 je pred velikansko množico maševal za vse pokojne na pokopališčih sveta. Govoril jim je o povezavi med mrtvimi in živimi z vezmi, ki presegajo smrt.

Španski kraljevski par se je sicer udeležil več papeževih maš na prostem, 2. novembra pa je bilo v palači La Zarzuela zasebno srečanje. Kralj je prišel papeža sam iskat z avtom.

Pri uradnem sprejemu v kraljevi palači je papež pozval politične

oblasti, naj ustvarijo sožitje, ki bo temeljilo na svobodi, sodelovanju in spoštovanju človekovih pravic.

Istega dne je sprejel tudi diplomatski zbor, akreditiran pri španski vladi. Diplomate je imenoval „delavce za mir“. Koristi vsakega naroda so povezane s koristmi drugih narodov. Medsebojna odvisnost ima svetovne razsežnosti in naloga diplomatov je, da delajo za solidarnost med narodi in državami.

Najbolj množično bogoslužno srečanje je bilo 2. novembra zvečer na Plaza de Lima, ko se je maše udeležilo nad 2 milijona ljudi. Maša je bila namenjena španskim družinam.

Čez dan je bil še obisk in pogovor v Mednarodni organizaciji za turizem, sprejem zastopnikov španskih časnikarjev, zvečer pa še srečanje s 4.000 redovniki in redovnicami.

4. decembra

Ta dan je Janez Pavel II. posvetil obisku starodavnega kulturnega središča Toleda. V svetišču Guadalupe je govoril o vrednosti človekovega življenja in socialni pravičnosti. Maševal je na velikanskem prostoru med tovarnami. Mašo je posebej namenil krščanskim laikom in njihovemu poslanstvu v Cerkvi. Evangelij se ne prilagaja svetu, tudi sekulariziranim ideologijam ne. Tudi apostolat se ne more zadovoljiti z modrostjo tega sveta.

Popoldne je obiskal še Toledo, staro mesto, kjer je 1475 Izabela postala kraljica Kastilje. V mestu je sedaj tudi grob sv. Janeza od Križa.

5. novembra

Sevilja je glavno mesto Andaluzije. Velik del prebivalstva se preživlja s poljedelstvom, zato je papež posvetil svoj govor kmečkemu problemu. Oblasti naj poljedelstvo bolj podprejo, da bo bolj donosno, rešujejo naj vprašanje brezposelnosti in izseljevanja ter ga oskrbijo s primerno industrijo. V Sevilji je papež opravil obred beatifikacije. Za blaženo je proglasil sv. Angelo od Križa, ustanoviteljico Hčera križa, ki je v Seviliji in okolici

skrbela za najbolj revne. Sevilja je bila vsa praznično okrašena in razigrana in pri maši je bila skoraj milijonska množica.

Popoldne je sv. oče obiskal še slikovito mesto Granado na vznožju 3.200 m visoke Sierre Nevade. Tu je govoril o vzgoji v veri. Veroučitelji naj bi bili v veri solidno vzgojeni.

6. novembra

Baskovska dežela doživlja burno dobo svoje zgodovine, saj jo pretresajo politični atentati, povezani s socialnim nemirom in iskanjem novih rešitev. Papež se je najprej ustavil v mestecu Loyola, kjer je bil 1941 rojen Ignacij Lojolski, ki je ustanovil red Družbe Jezusove ali jezuitov, ki ima danes 27.000 članov.

Papež je vodil somaševanje s 3 baskovskimi škofi in vrhovnimi predstojniki vseh redov in kongregacij, ki imajo za svoje ustanoviteljce Špance. Prvi del govora je posvetil slavlju sv. Ignacija in pozval redovnike, naj bodo zvesti smernicam svojih ustanoviteljev, v drugem delu govora pa se je obrnil na baskovsko mladino. Posvaril jih je pred skušnjavo materialističnih ideologij in nasilja.

Obiskal je tudi vasico Javier, kjer je obiskal grad, v katerem je bil 1.506 rojen sv. Frančišek Ksaverij, za sv. Pavlom največji misijonar vseh časodv. V Javierju je papež izročil misijonski križ 50 novim španskim misijonarjem, ki odhajajo v misijone, znova pouda-

ril misijonarski značaj Cerkve in se zahvalil španskemu ljudstvu, ki ima v misijonih 23.000 duhovnikov in redovnic.

Pozno popoldne je prišel v Zaragoza, prestolnico dežele Aragon, kjer je znamenita bazilika Matere božje na stebru (del Pilar). V mestu je bil tedaj narodni marijanski kongres in papež je zborovalcem govoril o pomenu Marijinega čiščenja. Na stadionu Romareda je papeža pozdravilo 50.000 otrok in 10.000 ostarelih.

7. november

Kataloniji je posvetil 8. dan obiska. Ta dan je bilo zelo slabo vreme. Najprej je papež obiskal samostan in svetišče Montserrat. V Barceloni je nato v cerkvi svete Družine posvetil govor družini, na hribu Montjuic pa je delavcem govoril o socialnih vprašanjih. Zvečer je ob silnem dežju maševal na stadionu Nou Camp. Tam je med drugim dejal: „Hočete imeti varnega vodnika v sedanjem trenutku? Potem sledite cerkvenemu učiteljstvu, bodite zvesti cerkvenemu učiteljstvu, in to brez pomislekov, strahu ali samovoljnega razlaganja njegovih določb. Pravilno obračanje koncilskih sklepov ostane eden glavnih ciljev mojega pontifikata.“

8. november

Predzadnji dan v Španiji je sv. oče preživel v mestu Valencia, kjer je posvetil 140 diakonov v duhovnike in se srečal s 4.000 du-

hovniki iz cele Španije. Pozval jih je, naj z evangelijem prepojiyo mladino, družine, kulturo in se zavzamejo za človekove pravice. Srečal se je tudi z ostarelimi in obiskal okolico Valencie, kjer so bile pred 3 tedni strahotne poplave. Zvečer se je v Madridu srečal z redovnicami, ki delujejo v šolah.

9. november

Zadnji dan je obiskal božjepotni kraj v španski Galiciji Santiago de Compostela, odkoder je spregovoril besedo Evropi na pragu 3. tisočletja. Svojo poslanico evropskim narodom je papež sklenil z mislijo o mestu Cerkve v Evropi 3. tisočletja: „Cerkve se zaveda svoje vloge v duhovni in človeški prenovi Evrope. Ne da bi si želela položaja, ki ga je zavzemala v preteklosti, saj ve, da je to dokončno res preteklost, se postavlja v službo vseh tistih sil, ki si prizadevajo za resnično blaginjo evropskih narodov na tvarnem, duhovnem in kulturnem področju.“ Zvečer se je vrnil v Rim.

Prvi papežev obisk v Španiji ki je bil obisk svojevrstnih rekordov: 7.000 km z letalom in avtom, obisk 16 večjih mest, 50 govorov, 11 maš za velike množice udeležencev, 242 ur navzočnosti v Španiji — je gotovo dosegel papežev cilj obiska: Utrditi v veri in upanju Cerkve v Španiji, opogumiti delo kristjanov, da se bodo trudili za mir in ljubezen, za solidarnost med ljudmi ter služili koristim vseh Špancev in vesoljne Cerkve.

PAPEŽ NA SICILIJI

Soboto 20. in nedeljo 21. novembra 1982 je Janez Pavel II. posvetil obisku Sicilije. „Trikotni otok“, takšno je njegovo staro ime, ima silno razgibano zgodovino, bogato versko in kulturno dediščino, pa tudi svojo rakasto rano — mafijo, ki ljudstvu pije moči.

Papež je prispel na Sicilijo z letalom. S helikopterjem je nato preletel potresno dolino Belice, potem pa maševal v Cosumanu. Popoldne je obiskal Palermo in se srečal s prebivalci na stadionu Favorita. Nato je sprejel predstavnike oblasti in obiskal delavce v bližnji ladjedelnici. Sledil je obisk univerze in nagovor študentom in profesorjem. Zvečer je sprejel duhovnike, redovnike in redovnice v stolnici sv. Rozalije ali „Santuzze“,

kakor jo imenujejo domačini. Prenočil je v nadškofijskem domu.

V nedeljo zjutraj je zelo zgodaj sprejel v stolnici 3000 sicilijskih redovnic, nato pa obiskal albansko skupnost vzhodnega obreda. Sledil je obisk bolnišnice in srečanje z bolniki, pozneje pa maša v stadionu Favorita. Popoldne je govoril študentom in profesorjem palermske teološke fakultete, nazadnje pa se je na Piazza Napoli srečal z množico mladih. Zvečer se je z letalom vrnil v Rim.

Sicilija ima močno versko izročilo in vrsto svetnikov, posebno mučencev. Med njimi sta najbolj znani mučenki Lucija in Agata.

Pri več govorih je odkrito govoril o mafiji in ostro obsodil „podzemsko mrežo zločina.“

LISTINA “KATOLIŠKI LAIKI – PRIČE VERE V ŠOLI”

V 120.000 katoliških šolah se izobražuje 45 milijonov učencev

Vatikanska kongregacija za katoliški pouk je 15. oktobra objavila 44 strani obsegajočo listino z naslovom „Katoliški laiki — priče vere v šoli“. V listini je zapisano, da mora učitelj, ki je katoličan, živeti svoj poklic kot poklicanost na osnovi trdne in nenehne izobrazbe. Zavedati se mora, da učencem ne posreduje le znanja, temveč kot vzgojitelj pripravlja

njihove včlenjenje v družbo. Pri pravljanju jih mora tako, da bodo odgovorne družbene naloge sprejemali v skladu z načeli evangelija in prispevali k izboljšanju in utrjevanju družbenih struktur. Zato jim mora vcepljati zavest svobode, ki vključuje spoštovanje do drugih, odgovornost, sposobnost konstruktivne kritike, solidarnost, smisel za pravičnost in

pripravljenost drugim priskočiti na pomoč, kadar bo potrebno.

Kot posredovalec kulture v organični in kritično prebujeni družbi mora katoliški vzgojitelj skrbeti za uresničenje dialoga med kulturo in vero, kajti ti dve področji sta med seboj najgloblje povezani. V tem od sekularizacije in nevere zaznamovanem svetu mora premagovati porabniško-kritično miselnost in zavest svojih učencev usmerjati tudi k nadzemskim vrednotam.

Katoliški vzgojitelji so dolžni vzgajati celostno in dajati odgovore o Kristusovem odrešenjskem poslanstvu, smislu življenja, svetovnonazorski usmerjenosti itd. Če hoče učitelj odgovarjati na ta zapletena vprašanja, mora biti sam globoko veren. Spoštovati mora vest šolarjev.

Krščanski vidik bivanja mora vedno predstavljati kot „ponudbo“ nikdar pa ne kot „prisilo“. Tudi na katoliških šolah je treba spoštovati prepričanje nekatoliških učencev.

Tajnik vatikanske kongregacije za katoliški pouk nadškof Antonio Javierre Ortas je na tiskovni konferenci ob objavi listine dejal, da moramo kristjani v pluralistični družbi obvarovati svojo istovetnost. Obžaloval je, da je Cerkev dokaj pozno začela pritegovati laike v evangelizacijo.

Poudaril je, da igra katoliška vera na področju vzgoje pomembno vlogo, in to celo tam, kjer ni

verskega pouka, vendar ta spada v učni načrt. Delo vernih učiteljev je zelo odgovorno in mora biti „naravnano na celostno vzgojo človeka“. Zlasti pa je postalo pomembno v zadnjem času, ko je zaradi pomanjkanja duhovnih poklicev vedno manj učiteljev duhovnikov ali redovnic in vedno več laikov.

Podtajnik kongregacije msgr. Francesco Marchisano pa je na tiskovni konferenci povedal, da katoliške šole obiskuje od deset do petnajst odstotkov vseh šoloobveznih otrok in mladine. Po vsem svetu je kar 120.000 katoliških šol, katere obiskuje 45 milijonov učencev. Poleg tega pa je še 400 katoliških univerz in 127 inštitutov.

Pri vseh teh šolah je v sedanjem razvoju treba predvideti vedno večji prirast učiteljev laikov. Umik duhovnikov in redovnic zaradi pomanjkanja duhovnih poklicev ali drugih pastoralnih nalog pa pomeni precejšnje „obubožanje“ za te šole, kajti mnogi so bili pogumni in prepričljivi oznanjevalci Kristusove blagovesti.

V nekatoliških šolah je navzočnost katoliških učiteljev pogosto edina možnost za oznanjevanje Kristusovega nauka. Na teh šolah morajo biti katoliški učitelji po svoji poklicni usposobljenosti, zavzetosti za pravico, resnico in svobodo, odprtosti, stalni poklicni pripravljenosti, naklonjenosti do šolarjev, bratski solidarnosti z njimi in nravno neoporečnem življe-

nju „ogledalo, v katerem bodo vsi spoznali podobo človeka, oblikovana po evangeliju“.

Kjer je Cerkev preganjana, morajo tudi verni učitelji pogosto skrivati svoje prepričanje. Četudi molče, toda toliko izraziteje živijo po evangeljskih načelih, je že sama njihova navzočnost dejavno oznanjevanje Kristusove blagovesti in odgovor ateistični vzgoji, je zapisano v listini. Za mnoge mlade so ti učitelji edini način, da po

njih in njihovem zglednem krščanskem življenju pridejo v stik s Cerkvijo in Kristusom, ki sta v takšnih šolah pogosto prikazana popačeno in napadalno.

Listina v sklepnem delu posebej svetuje vernim učiteljem, naj skrbijo za stalno dodatno strokovno usposabljanje. Družbene skupnosti v posameznih državah pa se morajo zavzemati za to, da bodo v vzgojnem načrtu vedno upoštevana tudi krščanska načela.

OBOROŽEVANJE OGROŽA ČLOVEŠTVO

Vatikan, 3. oktobra 1982. 60 najvidnejših znanstvenikov iz 31 držav se je zbralo na sedežu Papeške akademije znanosti. Dva dni so se resno in temeljito pogovarjali o težavah, v katere je zabredel svet zaradi oboroževalne tekme. Z zborovanja so naslovili na papeža Janeza Pavla II. pretresljivo pismo, v katerem ga prošijo, naj stori vse, da bi preprečil morebitno jedrsko vojno. Podobna pisma so poslali tudi drugim državnikom.

Znanstveniki navajajo v pismu, da je danes na svetu okrog 50 tisoč jedrskih bomb, nekatere med njimi pa več kot tisočkrat presegajo moč bombe, ki je med zadnjo vojno uničila Hirošimo. Uporaba jedrskega orožja bi povzročila smrt nekaj sto milijonov ljudi, drugi bi počasi umirali zaradi posledic atomske eksplozije. Prvič je mogoče zaradi uskladi-

ščenega orožja postaviti pod vprašaj obstoj človeka na planetu Zemlji. In čeprav bi del človeštva preživel, bi radioaktivno žarčenje privedlo do genetskih in ekoloških sprememb, ki jih sploh ne moremo predvideti, pravijo znanstveniki.

Na vprašanja, ki so povezana z morebitnim jedrskim spopadom, znanost ne more dati poštenega odgovora. Prave obrambe tudi ni in milijonske žrtve jedrske eksplozije bi resno ogrozile obstoj človeštva. Gre za tako velika vprašanja, da ne smemo izgubljati časa. Jedrsko tveganje je treba ustaviti. Ustaviti je treba oboroževalno tekmo, izdelovanje še nevarnejših orožij in prepovedati poskuse z novimi orožji. Vse to naj bi vodilo v postopno uničenje jedrskega orožja in popolno razorožitev.

Znanstveniki odločno zahtevajo

kontrola nad surovinami in izdelki sodobne industrije, ki bi jih utegnili uporabiti v vojaške namene. Miroljubna uporaba jedrske energije naj se nikoli ne sprevrže v izdelovanje orožja. Omogočiti je treba učinkovit nadzor nad obstoječim orožjem, da ga ne bi uporabili zaradi naključne napake ali norosti posameznega odgovornega častnika. Od tu izhaja klic voditeljem držav, naj presežejo državne koristi in prednosti pred drugimi državami. Enkrat za vselej naj se odpovedo jedrskemu oboroževanju in vojnim spopadom kot sredstvom za reševanje odprtih vprašanj.

Posebej še pozivajo svoje kolege znanstvenke, „naj svoje sile usmerijo v raziskovanje, ki bo izboljšalo človekov življenjski prostor, predvsem pa naj uvedejo učinkovit nadzor nad orožjem“. Voditeljem vsem verskih skupnosti po svetu znanstveniki priporočajo, „naj se zavzamejo za to, da bi

človeštvo spoznalo in razumelo velika moralna vprašanja, ki pretresajo svet.“ Vse ljudi prosijo, naj utrdijo svojo vero v človeštvo. Preprečevanje atomske vojne je namreč skrb vseh. Prav vsi smo odgovorni za to, da bomo učinkovito pometli z mišljenjem, da je jedrska vojna nekaj neizogibnega. Zagotoviti moramo prihodnost tudi rodovom, ki pridejo za nami.

Znanstveniki so listino podpisali ob koncu dvodnevnega temeljitega študija na sedežu Papeške akademije znanosti. Ob podpisu so papežu izrazili iskreno priznanje za mirovne pobude na „najvišji moralni ravni“ ter se mu zahvalili za priložnost, da so „lahko razpravljali v popolni svobodi in duhu prijateljstva o vprašanjih, ki so izjemnega pomena za prihodnost človeštva“.

Med podpisniki sta bila tudi predsednika ameriške in sovjetske akademije znanosti.

Alojz Rebula

Sin človekov

(Nadaljevanje)

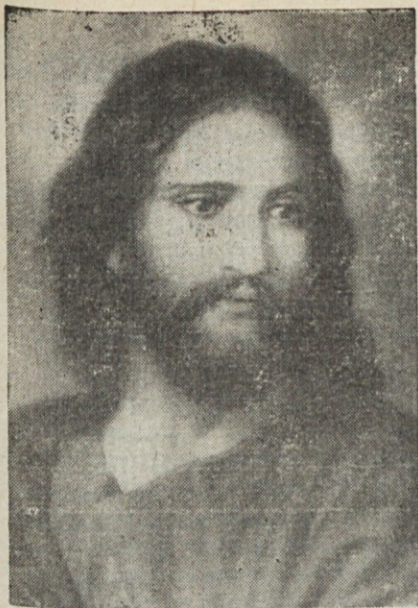
Za kristjana je učlovečenje božjega Sina prav tako zgodovina, kakor je na primer zgodovina Trajanova osvojitve Dakije, odkritje Amerike ali izkrcanje na Luni.

Za vsa navedena več ali manj fantastična vprašanja ima že dane več ali manj fantastične odgovore.

Kdaj? Recimo leta 4 pred našim štetjem, nekako na vrhu antične civilizacije.

Kje? Na območju rimskega *Mare nostrum*, v bazenu Sredozemlja. Natančneje: v rimski provinciji Judeji.

Je izšel tisti človek iz oblaka? Ne, na svet je prišel iz ženske.

škandal, ki nas enostavno spravlja ob prištevnost.

Pravzaprav je najboljšo, da sploh nehamo predvidevati karkoli. Vse naše table so v prahu, in zdaj, ko se ta zgodba izteka, se lahko zgodi vse. Recimo tudi to, da si ta nedoumljivi Pravičnik — za takšnega ga namreč po kratkem zaslišanju proglasi sam rimski prefekt — izvoli na koncu usodo družbenega izvržka. Da si, Neumrljivi, izvolj smrt. Dejansko si izvoli smrt. In ker je brez rimskega državljanstva, ne more računati na milost obglavljenja.

Zanj ne preostane nič drugega kakor justifikacija, predvidena za sužnja. Z napravo, ki se v okupatorskem jeziku strokovno imenuje *crux immisa*: kol pokonci in kol počez, kamor nesrečneža razpneš z žebli, za vsako okončino po en tesarski žebelj. Potem vse skupaj posadiš pokonci: pač izum, s katerim je obogatila svet Kartagina. V kakih desetih urah pride do zadušitve. V bistvu gre za učinek, ki je enak učinku obešenja. Kljub poplavi krvi namreč obsojenec praviloma ne umre od izkrvavitve. Navadno izdihne šele takrat, ko mu od strašne razpetosti prsni koš izskoči in se zaduši. On, Jezus Nazarečan, izjemoma predčasno izkrvavi.

Tako se spomladi nekega petka popoldne ta avantura konča. Za prizorišče temu krvavemu polomu je vzpetinica v zahodnem predmestju Jeruzalema. Priče: eden od učencev obsojenca, njegova ma-

Po vsem običajni biološki poti? Vsaj deloma.

Rodil se je kot moški. Rase je bil semitske. Po narodnosti je bil Jud, torej sonarodnjak Mojzesa, Spinoze, Einsteina. Rodil se je kot član malega, okupiranega naroda, razdeljenega med rimsko prefekturo in med kvilinsko kraljevinico. Rodil se je tam, kakor je bil osemsto let prej napovedal Mihej: v Betlehemu.

Kam se pa izteka avantura učlovečenega božjega Sina, ki po vrsti podira v prah vse predstave naše tako imenovane zdrave pameti? Po vseh naših najboljših pojmih se pogreza v čedalje večji nesmisel. Pred nami se zarisuje

ti in venček žensk. Rimskemu prefektu ni treba razglašati obsednega stanja. Ni mu treba vznemirjati kurirske zveze s prestolnico. Vse, kar zahteva situacija, je, da odstopi desetnijo vojakov peščici že utolaženih fanatikov, ki pa ne izključujejo mogočnosti, da kdo ukrade mrtvaka iz groba. Vse skupaj je za Poncija Pilata, ki mu je njegova funkcija vsilila že kakšen pokol, manj kot incident.

In kakor se je ta izkrmaveli Bog rodil v tujem hlevu, tako se dá tudi mrtev položiti v izposojeno grobnico.

Katera življenjska usoda, pa naj bi si jo bil zamislil še tako genialen mitolog, bi mogla temeljiteje postaviti na glavo vsa naša domnevanja o Bogu-Človeku? Kateri ustvarjalec legend bi bil zmožel tako korenit kontrapunkt? In če takšnega Boga niso mogli sprejeti Judje, bi ga bili mar sprejeli Slovenci? Kje je narod, ki bi ga bil sprejel?

Enako porazen je odgovor na naše domnevanje o njegovi netrpljivosti. Z Veronikinega prta gleda v nas odtisnjen s krvjo Mož bolečin. To je trpin, ki dejansko preizkusi vse, kar je mogoče pretrpeti ne samo na telesu, ampak tudi na duši: lakoto in žejo, izdajstvo in osamljenost. Njegova predsmrtna agonija je takšna, da telo reagira z edinstvenim fiziološkim pojavom, s krvavim znojenjem. Takrat se mu izvije vzdih: „Moja duša je žalostna do smrti!“

Nihče ni trpel tako, kakor je trpel ta človek.

Takšna življenjska zgodba je vse prej kot kakšna božanska turistična turneja. Dejansko veje iz vsega Kristusovega nastopa, tako iz njegove kretnje kakor iz njegove besede, zavest, da je na svetu zaradi nečesa usodnega: ker hoče dvigniti človeka iz katastrofe, kamor je treščil. On je tu predvsem za to, da uniči smrt.

Kristus!

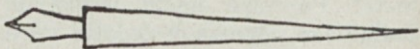
Res, s svojo zunanjo usodo je ovrgel vsa naša domnevanja. Od uverture v hlevu do finala na križu je tako rekoč sistematično pometal z vsemi našimi teofanijskimi predstavami. V bistvu nas je užalil v globinah našega okusa. Toda pod njimi je še ena plast, globlja, najzadnja. Tista, ki milo kliče s pesnikom: **Ewigkeit, tiefe, tiefe Ewigkeit**. Nekdo se je pojavil na tem našem pokopališkem planetu, da uniči smrt.

Tako nam je, ko da smo v temi zaslišali vode. Vsa naša pričakovanja se razpirajo nemogočemu. Pa četudi to ostane nemogoče, bomo temu človeku prisluhnili. Kdo se je že kdaj pojavil s takšnim programom? Kdo si je kdaj postavil za cilj takšno revolucijo?

Temu človeku se hočemo še bolj približati, čeprav bo še naprej podiral naše predstave.

Dejansko jih bo podiral.

(Bo še)

Komunizem je v bistvu slab

Od vsega začetka se komunizem poslužuje nakan, da se prikoplje na oblast. Kjer mu je v prid nasilje, ga izvaja brez pomislekov. Drugod pa poskuša premamiti množice in njih voditelje, da ga prostovoljno sprejmejo kot edino rešitev iz resničnih težav ali vsaj kot dragocenega pomočnika v boju za svobodo in pravico. Z gesli o miru, svobodi in kruhu marsikoga premami, da zanj glasuje ali se mu pridruži. Kadar mu je prav, tudi skrije svoj obraz in zataji ime, da se tako zaleze v gibanje z idealnimi nameni, celo v katoliške in verske organizacije in ustanove. Znanj so nekateri primeri, ko mu je uspelo vlesti tudi v cerkvene strukture. Na vseh področjih vabi k sodelovanju in žanje preveč uspehov, tudi med dobrimi.

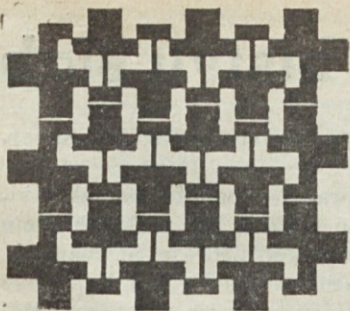
Zato je treba ponovno spomniti na stavek Pija XI. iz Divini Redemptoris: **Komunizem je nekaj bistveno slabega, zato prav nobeni reči ne bo z njim sodeloval, komur je mar krščanske kulture.** Ta oznaka in obsodba za katoličane v polnem velja, saj ni bila nikoli preklicana in se tudi razni koncilski in pokoncilski dokumenti na imenovano okrožnico izrečno sklicujejo. Velja pa vsaj oznaka o bistveni perversnosti komunizma splošno za vse ljudi dobre volje in zdrave pameti, ne

samo za kristjane in druge verne.

Čeprav je komunizem nekaj bistveno slabega, se je kljub temu razširil, ker „jih je le malo, ki bi zares doumeli, kaj je pravo bistvo komunizma in kam teži“ (Pij XI.).

Zakaj je torej komunizem nekaj bistveno slabega?

Za kristjane, ki verujejo v Boga, počelo in cilj vsega stvarstva, je komunizem očitno slab najprej zaradi svojega brezboštva. Ta je za vsak komunizem, naj se imenuje kakor koli, bistven in ne nekaj pritičnega. Nekateri mislijo, da bi bilo mogoče komunizem pokristjaniti. Pravijo, da je brezboštvo samo logična reakcija revežev, ki so v svojem boju za boljši kos kruha videli, kako je „triumfalistična“ Cerkev povezana z bogatini, in so se zato obrnili proti njej. V resnici je komunizem po svoji naravi ateističen in ima vero za uspavajoč opij za proletarce. Pavel VI. označuje ateizem, ki ga pač učijo in vsiljujejo vsa komunistična gibanja, ko pridejo na oblast, za najhujšo nevarnost, ki danes grozi človeški družbi, in utemeljuje, da ta ne samo zanikuje sploh misel na božje bivanje, marveč uporablja vsako sredstvo, da bi se uničila vera v Boga in iztrgal iz duš vsak verski čut.

Kadar pa se zavrže ideja Boga, stvarnika in gospodarja vseh stvari, pade vsak temelj moralnega in pravnega reda, ni več trdnih pravic in svobode. Ni pravičnosti, ker se zamori čut za dostojanstvo človeške osebe, tisto dostojanstvo, ki temelji v duhovnosti in nesmrtnosti duše in njene večne usode. Kajti, kot pravi Pij XI., če se iztrga iz duš celo božja ideja, tedaj ljudje nujno podivjajo in posurové. In spet: Komunizem je nauk, poln zmot in prevar, v nasprotju z božjim razodetjem in naravnim razumom, ki ruši temelje družbe, razdira družbeni red, ki ne pozna ne pravega početka in narave držav, ne njih pravega smotra, ki zanikuje pravice, dostojanstvo in svobodo človeške osebe. Odtod torej nečloveška krutost, ki je komunizmu tako lastna. Ni tedaj odvraten samo zato, ker uporablja okrutne metode v boju proti nasprotnikom, marveč ga je treba odklanjati zaradi idej, ki vodijo njegovo nastopanje. V zablodi so tisti, ki trdijo, da je Stalin preo-

brnil Marxov nauk, tako da šele po njem politične formule komunizma vodijo v strogo totalitarno uvrščanje mas, katerim se od zgoraj nalága revolucionarnost; zato stavljajo upanje rajši v komunistično ideologijo kot pa v stvarnost v državah, v katerih je komunizem na oblasti. (Dominikanec Cottier v reviji Concilium). Toda, ali je res Stalin izdal Marxa? Komunistične okrutnosti so naravna posledica naukov, ki ne poznajo nobenih brzd. Principom nujno slede metode.

Žal, vidimo, da je cerkvena obsodba komunizma nekaterim nadležna, češ da je zastarela in da je ateizem v komunizmu nekaj postranskega. V proglasu gibanja za tretji svet beremo, da je Cerkev skozi celo stoletje tolerirala kapitalizem, ker je od tega imela dobiček in druge ugodnosti, v nasprotju z moralo prerokov in evangelija. Danes pa se Cerkev veseli, da vstaja med človeštvom nov družbeni nauk, ki je tej morali bližji. Pij XI. pa pravi: „Sovražniki Cerkvi očitajo, da se sama ni ravnala po svojih naukih, zato hočejo iskati nova pota. Kako je ta očitek neosnovan, dokazuje vsa zgodovina krščanstva.“

Marksistični ateizem pa je drugačen od vsakega drugega brezboštva, liberalnega, pozitivističnega, racionalističnega. V stari polemiki o Bogu se božje bivanje dokazuje ali zanikava, ali se o Bogu ne govori, pa se njegovo bivanje dopušča. Vsaj v ideji je

na tej in oni strani Bog prisoten. Dialektični materializem, ki je osrednji nazor marksizma, pa pojava Boga sploh ne jemlje v poštev. Ideja Boga je zanj neznanstvena, je samo nadgradnja suženjskega, fevdalnega ali kapitalističnega sistema. Trdi, da so si Boga izmislili mogočnejši, zato da bi podvržene množice ne mislile toliko na svoje potrebe in bi se z upanjem na posmrtno srečo dale lažje obvladati. Zato je vera opij za ljudstvo.

Lenin je pisal: Marksizem je materializem in sicer dialektičen, ker naobrača materialistično filozofijo na zgodovino in socialne vede. Boriti se nam je treba proti veri, to je osnova materializma,

torej marksizma. A ta boj, pravi Lenin, mora biti pameten. Gre za to, da si pridobimo tudi verne delavce za sodelovanje v boju za sindikalne pravice in socialne izboljšave. Šele potem bomo lahko dokazovali, da se vera in Cerkev ne brigata za njihove težave in da sta zaveznici kapitalizma.

To naj bi imeli pred očmi tisti verni, ki se vežejo s komunisti v prizadevanju za socialno, rasno ali narodno svobodo. Namesto da bi se postavili samostojno za nov krščanski družbeni red, se dajo vpregati kot sopotniki in koristni tepci, kot jih je imenoval Lenin, v voz, ki vse vleče v prepad brezboštva in zato tudi v zemeljsko nesrečo.

Božidar Fink

Nekaj o spomenikih

„Pravijo, da vsaka revolucija ali vsaj večina izmed njih pozna v svojih letopisih 2 žaloigri. Prva se zgodi takoj po zmagi revolucije, ko začno revolucionarji drug drugega pobijati, odstavljati ali penzionirati.

Druga žaloigra pa se začne s postavljanjem spomenikov, spominskih plošč in podobnega, tistim v spomin, ki so padli ali umrli, pa tudi „junakom“, ki so jih kot pobite revolucionarje po smrti rehabilitirali tisti, ki so jih dali pobiti. Ali pa njihovi nasledniki, kar je kajpada isto...

Ob vsem tem pa velja pomisliti tudi na to, da stare spomenike ljudje nove dobe in novih spoznanj kaj radi rušijo. Ubogi Stalin! Šele po nje-

govi smrti so si upali veliki hlapci, srednji hlapci in mali hlapci — partijski tretinkarji — povedati, kaj mislijo o svojem nekdanjem sodrugu in gospodarju...“ (Bojan Štih, Naši razgledi).

Vladimir Dedijer piše v svoji zadnji knjigi o Titu, da mu je leta 1951 pravil, da „je videl v Sovjetiji ogromno krivic, preganjanj, umorov, nesvobode, toda moja revolucionarna dolžnost mi je narekovala — molčati.“ Slovenski komunistični revolucionar Maček v svojih spominih priznava isto: „vsi, ki smo se vrnili z Sovjetske zveze, smo vedeli za te grozote, vsi smo molčali o njih, da ne bi plašili naših ljudi, ki smo jih vabili v revolucijo za Stalina.“

(Katoliški glas)

Izobrazba in vera

I.) Izobrazba

Izobrazba, v pomenu izobraženosti in ne izobraževanja, je neka razvitost in oplemenitenost vsega človeka, njegovih telesnih in duševnih sil, med slednjimi tako čutnih kot duhovnih. Ker pa ima v telesno-duševni sestavi prednost duševnost in v čutno-duhovni duhovnost človeka, je izobrazba v svojem bistvu zlasti pravilna izoblikovanost njegove duhovnosti, to je njegove umne narave. Zato po pravici vidimo glavne razpoznavne znake prave izobrazbe v treh človekovih lastnostih, kakor so: sposobnost pravilnega spoznanja, volja do resnice in zavest voditeljske odgovornosti.

a. Sposobnost pravilnega spoznanja

Žival dovolj zanesljivo vodi nagon, da doseže svoje življenjske cilje. Človek pa, kot umno bitje mora svoj položaj skrbno pregle dati, presoditi in se odločiti za

Nekako pred četrtsstoletjem so mi pri Slovenskem katoliškem starešinstvu naložili predavanje o izobražencu in veri. Predavanje je nato ostalo med mojimi papirji in sem ga sedaj odkril. V kakih podrobnostih verjetno posebej ustreza tedanjemu trenutku, vendar ga objavljam le z drobnimi popravki. — V. B.

ravnanje v skladu s spoznanimi stvarnimi dejstvi. Kot izobraženec, torej kot nosilec neke bolj razvite, izpopolnjene in plemenitene človeškosti, se mora še posebno izkazovati s tem, da je sposoben dani položaj pravilneje presoditi in najti pravilnejši odgovor na njegove izzive.

K usposobljenosti za pravilno spoznanje pa spadata najprej dve stvari: znanje ali védenje in umska izšolanost; v širšem pomenu pa nas za pravilno spoznanje usposablja sploh vsa izobrazba. Neko znanje je za reševanje življenjskih vprašanj potrebno, saj bo mnogo bolje mogel presoditi dejansko stanje in rešiti probleme, ki se mu stavijo, kdor ima že kake izkušnje, kdor pozna več k stvari spadajočih dejstev in komur so znane rešitve drugih v podobnih položajih, skratka, kdor razpolaga z dovoljno tvarino, ki more služiti kot primer rešitve, pravilne ali ne, a more pomagati k boljšemu umevanju sedaj danega položaja.

Poleg védenja pa je potrebna še neka izšolanost uma. Za pravilno spoznanje ne zadostuje, da so človeku dostopni vsi viri in znana vsa dejstva, znati jih mora tudi pravilno porabiti, jim razbrati bistvo, vzroke ali razloge, smisel in pomen. To, čemur pravimo opazovanje, razčlenjeva-

nje, odmišljanje, presojanje, overjanje, sklepanje, utemeljevanje, dokazovanje..., so dejavnosti, v katerih mora biti izobražen človek izšolan. Ni dovolj, da uzre in ugotovi resnico — morda le slučajno in bolj po sreči —, sposoben mora biti tudi presoditi njeno verjetnost in trdnost razlogov, ki govorijo zanj, da tako okrepi ne le pravilnost, temveč tudi zanesljivost spoznanja. To pomeni, da mora imeti razvit in oster kritični čut, ki ga varuje, da prehitro in prelahko nima za resnično, kar se potem, po temeljitejši preiskavi izkaže, da ni to.

Do potrebnega védenja in do zadostne umske izšolanosti uma ter kritičnega čuta pa se človek

lahko dokoplje le z dolgotrajnim in vztrajnim delom v šolah ali z lastnim prizadevanjem. Res so razlike v nadarjenosti, res morejo to pospeševati ali ovirati razne življenjske okoliščine, toda v glavnem uspeh tega prizadevanja zavisi od osebnega truda.

b. Volja do resnice

Ni pa zadosti, da resnico moremo spoznati, treba je tudi, da jo hočemo spoznati, da jo zato iščemo in, ko jo odkrijemo, jo tudi uveljavimo. Odkrivanje resnice je naporno delo, a resnica je često celo nevšečna vsiljenka, od katere se preradi odvrčamo in jo celo zavračamo.

Duh kot tak je pač neutrudljiv, v človeku pa je vezan na telo, katerega pa napor, zlasti kadar je dolgotrajen, utruja in muči.

Zato se ga človek boji in ogiblje, kadar in kolikor ga življenje ne prisili, da ga podvzame. Umski napor, to je delo človeka, da se dokoplje do resnice, pa je še posebno dolgotrajen in njegovi sadovi često dozore zelo pozno. Poleg tega tako delo terja nekaj drznosti, ker je iskanje novega, še ne poznane, enkratnega in izvirnega. Človeku, kakršen je, je bolj všeč udobna hoja po izglajenih stezah kakor pa neprestano in mučno iskanje pravilnejše poti.

Pravilno spoznanje pa odkriva človeku tudi smisel njegovega življenja in dela, dovoljenost ali nedovoljenost določenih dejanj, po-

trebnost ali celo nujnost kakih storitev, to pa mu ne gre vedno v račun. Neurejena narava teži k nekim ciljem in se rada opira na kaka spoznanja in še bolj „spoznanja“, ki k dosegu teh ciljev pomagajo ali jo upravičujejo. Pri tem pa mimo pravilnejšega spoznanja ali celo proti njemu rada prezre pravilno razvrstitev smotrov, pravilno mesto vsakega od njih, in dá nekaterim večji pomen, kakor jim gre, zmanjšuje pa važnost drugih ali jih sploh pozablja. V neskladju med naravo in njenimi težnji ter nravnim redom, v katerega je vklenjeno človekovo življenje, se narava le prerada prepusti neredu, ki jo obvladuje, namesto da bi ga skušala urediti v smislu spoznanj onega reda, v katerega celo vnaša lastni nered. Tako ravnanje je greh proti resnici in proti umu; grešiti pa je sicer človeško, ne smemo pa se prepuščati teženjem, ki jih ne vodi in ne ureja um.

Zato je poleg sposobnosti za pravilno spoznanje potrebna tudi volja do resnice, ki vsebuje dvoje: voljo resnico spoznati in voljo resnico tudi priznati in uveljaviti. Saj bi spoznanje bilo manj težko, če resnica, enkrat spoznana, ne bi že kot taka hotela biti vodilo in smer za življenje, in sicer za tako življenje, kakršnemu se upira v nas marsikaj: udobnost, lenobnost, navajenost, nagnjenja, strasti. Zategadelj spada k izobrazbi tudi volja do

resnice, ki je obenem središčna sestavina tega, čemur pravimo značaj in ki je neka trdnost in stalnost v ravnanju, utemeljena na resnici in usmerjena v iskanje vsake resnice in v njeno uveljavljanje v življenju.

c. Odgovornost voditeljstva

Spoznana resnica ustvari v človeku neko, lahko bi dejali, kulturno napetost, neko potrebo, da tudi drugim priobči, kar je sam spoznal kot resnično. To spada k „dinamiki idej“, kakor jo imenuje Aleš Ušeničnik. V tem moremo odkriti eno izmed korenin vzgojnega prizadevanja: pripraviti tudi druge do tega, da bodo spoznali, kar smo spoznali mi, in da bodo živeli tako, kakor to spoznanje uči, da je treba živeti.

Na drugi strani pa lahko opazimo neko dovzetnost za tak vpliv pri drugih ljudeh. Mislimo na tisto dovzetnost, ki otroke in preprostejše ljudi usposablja, da sprejemajo znanje in spoznanja od tistih, ki jih v čem prekašajo. V tem korenini tisti skrivnostni pretok kulturnih vsebin iz višjih kultur v nižje, od kulturnih ustvarjalcev do sprejemalcev, od odraslih do mladine. Sprejema se, deloma vedé in hoté, še več pa podzavestno, dobro in slabo, vrline in napake, laže in hitreje morda druge. Slaba stran zgleda je utemeljena deloma v nekritičnosti sprejemajočih, deloma v njihovi lastni nagnjenosti k neredu, ki v tem najde opravičilo, deloma

v lažji sprejemljivosti slabosti kot vrlin, ki pa sprejemajočega vendar delajo vsaj nekako podobnega ali celo enakega tistemu, katerega posnema.

Bolj ko je nekdo izobražen, bolj je že zaradi izobrazbe tudi voditelj: vpliva, kolikor druge presega, kolikor v njih budi neko občudovanje, četudi nepriznано, in neko teženje po priličenju ali izenačenju, čeprav tudi neizpovedano. Vpliva z dobrim, v čemer druge zares presega po dinamiki lastne kulture in po lahko nezavestni kulturni potrebi vplivanja; vpliva pa tudi s slabim, zaradi njegove lažje posnemljivosti in pa ker tudi to vplivanca neka-ko izenači z vplivnim.

Vplivnost in voditeljstvo izobraženca se torej ne izčrpa v njegovem učiteljstvu, predavatelj-

stvu, pisateljstvu, apostolstvu, misijonstvu in podobnem. Izobraženec vpliva in vodi z vsem, kar je, zato je odgovornejši za svoje dejanje in nehanje, kakor pa kak neznan, neviden in nebleščeč, sestavnik brezimne množice. Je na svetilniku in mora svetiti. Zavest odgovornosti ne le za to, kar je, dela in opušča on sam, marveč tudi za tisto, kar so, delajo in opuščajo drugi okrog njega, ne le za tisto, kar je hoté in vedé z naukom in zgledom povzročil, marveč tudi za ono, kar je izzval že s samo svojo navzočnostjo ali nenavzočnostjo, je tretji znak prave izobrazbe. Ta ima potemtakem svoje etično jedro: resnico moramo spoznati, priznati in uveljaviti ne le zase, temveč tudi zaradi drugih. (Bo še)

Vinko Brumen

O življenju in smrti

Življenje je vrednota, ki smo jo prejeli od Stvarnika — in ki je s smrtjo ni konec. Kristjani vemo, da je osebna smrt le prehod iz ene stopnje življenja v drugo, ki je polnejša in dokončna. Zato človekova smrt, sama na sebi, ni tragična, čeprav je naravno, da si je ne želimo, ker je z njo končano obdobje, v katerem nam je dano večati življenjske sile v sebi in krog nas.

Naše naravno zemsko bivanje, čeprav je omejeno in nepopolno, je dobrina samo na sebi, hkrati pa je temelj tudi nadnaravnemu življenju. Zato je dobro vse, kar v stvarstvu življenje množi, večja in pogloblja — in slabo, kar ga hromi manjša in plitvi.

Bog, najvišja vrednota in vir vseh vrednot, je edini vir življenja. Vendar On, ki je življenje samo, hoče, da prejemamo njegov dar — posredno, to je po naravni poti. Zato narava ni drugega kakor izraz božje dobrote.

Čimbolj kaka naravna dobrina pospešuje življenje — bodisi telesno ali duhovno — višja je. To pomeni, da visoke vrednote večajo življenjsko silo v posamezniku in v vsem človeštvu.

Uničevanje vrednot — tudi naravnih — je potemtakem zatiranje življenja in oddaljevanje od njegovega Vira.

Vse to prihaja človeku na misel,

ko se ozira po naši zdomski skupnosti. Slovenstvo je vrednota, ki nam jo je Stvarnik zaupal, da jo ohranjamo, plemenitimo in predajamo novemu rodu skupaj z vsem, kar so naši predniki nabrali resnično dragocenega.

S slovenstvom, ki se izraža na veliko načinov, a predvsem v našem jeziku — slovenščini, živimo in posredujemo življenje; poglobljamo lastno edinstvenost in jo istočasno predajamo; klešemo svojo različnost in z njo bogatimo svoj in tuj rod.

Gre za visoko naravno vrednoto, katera pa prav zato, ker je vrednota, ni zastoj. Nič velikega, nič dragocenega, nič resnično dobrega ni mogoče pridobiti ali ohraniti brez žrtve. Ni rojstva brez bolečine, ni življenja brez naporov, ni ljubezni brez odpovedi.

Vse vrednote, tako stvarne kakor moralne, imajo nekaj skupnega: če jih hočemo imeti, se moramo nečemu drugemu odpovedati.

Tudi krščanstvo je vrednota. Čeprav je milost, to je dar, ki smo ga prejeli brez lastne zasluge, vseeno zahteva ceno, ki je večkrat presneto težka. In vendar jo sprejememo, ko spoznamo, da nam odpira vrata do božjega otroštva — to je do vrednote, ki je neskončno večja od vsega, kar premoremo. Malokdaj pa pomislimo, da bi iz ljubezni do Stvarnika morali hvalžno in navdušeno sprejeti ceno,

kj jo terja od nas Njegov naravni dar — slovenstvo. S tem, ko gojimo slovenstvo in oblikujemo slovenščino, ne sprejemamo le božjega daru, marveč z njegovo uporabo večamo v sebi in krog sebe silo življenja.

Včasih se zodi, da zaslišimo na slovenskem igrišču neslovenske besede... pa hitimo mimo lastnih otrok in jih ne poučimo, kako naj se igrajo po naše. Tisti trenutek je želja po lagodnosti in udobni neodgovornosti — preglasila v nas smisel za vrednoto slovenstva. Sebičnost je premagala ljubezen. Potolažili smo si vest z mislijo, da je dovolj, da se otroci zabavajo na našem igrišču. Nehote smo podredili kulturno in moralno vrednoto — otroški in svoji udobnosti. Mi

se morda tega niti nismo zavedli, otroci pa našo nedoslednost občutijo.

Z zanemarjanjem dánega nam slovenstva — spodnašamo temelj naravni plemenitosti naših otrok, zavračamo duhovnost in zavajamo lastno kri v lagodni materializem.

Včasih se zgodi, da ob slovenski točilni mizi zveni govorica, ki ni slovenska, čeprav sedijo za njo sami rojaki...

Navadno se za to nihče ne zmeni. Ker spoštujemo svobodo, ne vemo, kako naj bi spomnili rojaka, dobrega znanca, morda prijatelja, da s svojo malomarnostjo do slovenstva pomaga uničevati skupno vrednoto.

Ob taki priložnosti človek šele razume, zakaj je nekoč Odrešenik dejal, da je prinesel na svet — meč. Včasih je treba, da nas kdo pretrese, da se zbudimo iz dremotnosti — v svet odgovornosti in vrednot.

Včasih se zgodi, da športni vadiatelj uri na slovenskem igrišču, slovenske otroke, pa ne spregovori z njimi slovenske besede...

Potrpimo z njim, ker je strokovnjak za urjenje teles. Našim otrokom večja telesne sposobnosti, kar je prav, vendar ali ne bi mogli poiskati med rojaki nekoga, kj bi jim istočasno ne moril duha, jim ne uničeval kulturnega — to je moralnega zaklada materinščine?

Človek, kj prične podrejšati vrednote „videzu“ in „uspehu“, kaj

kmalu konča pri iskanju navideznih uspehov, ki ne prepričajo nikogar. Posebno pa ne mladine.

Šport naj služi vzgoji mladine. nižje vrednote naj služijo višjim, da bo skladnost vladala v srcih in v skupnosti.

Včasih se zgodi, da se učiteljica pogovarja pred slovensko šolo s slovensko prijateljico, pa ne govori slovensko...

Nihče je ne opomni, da je njeno vedenje nedosledno. Potrpimo z njo, ker je požrtvovalno dekle. Otroci pa, ki jo slišijo, ji ne verjamejo več...

Nihče ji ne pojasni, da ona, ki si je izbrala za poklic življenje — seje smrt — ker v resnici ne ljubi zadosti tega, kar uči.

Slovenske šole od Slomška pa do naših sobotnih učiteljev in učiteljic so rodile sadove, ker so posredovale ljubezen do skupnega narodnega zaklada. Nj je pedagoške tehnike, ki bi mogla nadomestiti ljubezen do vrednot. Niti ljubezen do otrok sama na sebi ni dovolj. Če vzgojiteljica otrokom ne odpre pogleda na velike vrednote, ki so vredne napora — jih vodi le v mehkužno sebičnost.

Smrt posameznika je prehod iz življenja v življenje.

Resnično tragično uničevanje — je le uničevanje vrednot. To pa se ne zgodi s smrtjo — marveč s sebičnostjo, v teku našega zemskega bivanja.

Ko pričnemo držati po lagodni

stezi "ne-vrednot" — se zgodi nekaj čudnega: uplahne navdušenje, izgine resnična zavzetost najprej za skupne, potem pa tudi za lastne podvige, povprečnost razširja krog sebe naveličanost, povsod — tudi na igrišču — tudi na plesu...

Če nas bo čez leta pretresla vest, da so se med našo mladino pojavila mamila, da so mladi postali slepi in gluhi za vsa svarila starejšega rodu, ne tarnajmo o neizbežnosti slabih vplivov. Raje se spomnimo, da vdere materializem z divjo in kruto silo v srca posameznikov in v navade skupnosti, kadar se od tam umaknejo — resnične vrednote.

Moti se, kdor misli, da je mogoče pričeti boj proti materializmu le na meji nadnaravnih vrednot. Ni mogoče zametavati enega dela Stvarnikovega daru, da bi ohranili drugega.

Nadnaravne vrednote se porušijo v človeku in v družbi — brez širokega temelja naravnih vrednot. Kadar dovolimo s svojo sebično malomarnostjo, da kjerkoli med nami usiha slovenstvo — dopuščamo, da se življenje umika smrti. Le sebičnost, ki je zaničanje ljubezni, je resnično smrtonosna; ko z njo uničujemo vrednote, dajemo tudi osebni smrti dokončen in tragičen pečat.

Marko Kremžar

Družina v poindustrijski dobi

Že od časov, ko se je v drugi polovici preteklega stoletja v Franciji pripravljala zakon za razporoko, se napoveduje smrt družini. To napovedovanje je več ali manj stalno, toda se še ni uresničilo. Kljub vsem pomanjkljivostim ima sodobna družina še znake stabilnosti, čeprav je podvržena stalnim spremembam. Te so spremljane z različnimi krizami in pretresi. V preteklosti je kultura sprejela družino kot potrebo, danes ji pomeni problem, kateremu išče pozitivne, pa tudi negativne rešitve.

Stalnost družine

V vsaki družbi, primitivni in kulturni, v družbeno in gospodarsko nerazviti in razviti, družina, še vedno obstaja, je nekaj naravnega. Smatrana je za temeljno enoto celotnega družbenega življenja. Svoje poslanstvo vrši v vsaki družbi morda nekoliko različno, a končno z istim ciljem. Sklepajo se veljavne zakonske zveze v večini primerov z namenom nerazvezljivosti, ustanavljajo se družine. Rojstva otrok so normalno posledica veljavno sklenjenega zakona. Družina je prva vzgojiteljica in tudi katehet v verni družinski skupnosti. Člani družine se udeležujejo v različnih organizacijah in

ustanovah, si z delom služijo vsakdanji kruh. Tako ima vpliv na versko, kulturno, gospodarsko in politično življenje v družbi.

Spremembe v družbi

Sodobna družba je vedno bolj komplicirana. Enostavne zadeve, ki jih razreši vsaka zdrava naravna pamet, se komplicirajo do skrajnosti. Odklanja se resnico in poštenost, ker sta ovira za prikritje cilje vseh, ki hočejo ribariti v kalnem.

Sodobna družba je nestalna, noče stalnosti, zato ji je družina, ki po svoji naravi teži k stalnosti, v napotje. Hoče se omejiti njeno socialno funkcijo, njen vpliv na družbeno življenje. Ta naj ne bi prestopil zidov družinskega doma.

Ta prizadevanja nekaterih sodobnih družbenih tokov hočejo potisniti družino v zasebnost. Ta je zadeva dveh, ki sta se odločila za zakonsko zvezo, družbe to ne zanima. Tozadevna stremjenja naletijo večkrat na močan odpor, posebej še vernih družin in družin srednjega sloja. Za družino srednjega sloja je bilo do sedaj značilno, da je oče edini zaslužil in je kot tak predstavljal vso družino. Z zaposlitvijo žene in matere izven doma se je tudi v teh družinah začelo popuščati.

Omejuje se obseg družine, šte-

vilo njenih članov. S starši bi naj živeli le še majhni otroci, kar bi naj v praksi predstavljalo nekakšen tip „celične družine“. Večji otroci, navadno po končani srednji šoli, naj se bi takoj emancipirali in začeli „na svoje“. Teoretiki tega stališča zatrjujejo, da so jim starši v napoto. To se zelo prakticira v Združenih državah in Kanadi, kar ima izredno kvarne posledice na mlade same v njihovem razvoju, ko najbolj potrebujejo podporo staršev, in tudi na njihovo poznejše družinsko življenje. Sploh izgubijo spoštovanje in navezanost na starše ter se ne zavedajo, da so kri njihove krvi, da so Bogu in njim dolžni svoje življenje.

Industrijska potrošniška družba, ki je moda našega časa, hoče družino zreducirati na potrošniško skupnost in s tem podaja roko marksizmu. Družina bi naj bila z začasno pogodbo legalizirana zveza dveh oseb različnega spola, ki imata otroke, če hočeta, ter uživata dobrine, ki jim jih omogoča vsakokratni zaslužek, in nič več. Družba upošteva povsod samo poedinca, ta je edini važen z ozirom na njegovo potrošniško sposobnost. Zato gospodarstvo pri določanju zaslužka upošteva samo posameznika, funkcija in dolžnosti družinskega očeta so zasebnost.

Individualistično obravnavanje družinskega očeta v gospodarskem življenju je velika ovira njegovi skrbi za družino. Njegovo naravno funkcijo in dolžnost

bi naj prevzela socialno skrbstvena država. Družini bi naj ostale samo osnove, primarne skrbi in dolžnosti. Tudi tukaj si marksizem in takoimenovani svobodni svet podajata roke.

Nastop krize

Spremembe, ki se vsiljujejo družini, vodijo v krize različnih vrst. Največja kriza je glede stalnosti zakonske zveze. Ta je posledica krize verskih vrednot, izhaja iz krize verovanja. Resnično globoka vera je v večini primerov poroštvo za stalnost zakonske zveze in medsebojno spoštovanje.

Posledica zakonske razveze ali razporoke je kriza rojstev. Zaradi nestalnosti zakonske zveze in individualizma se zakonci branijo otrok, zato splavi, umor nerojenih. Tako je v takoimenovanih civiliziranih deželah število splavov enako številu rojstev ali pa še večje.

Kriza družine pomeni logično krizo družbe. Če se maje temelj, se maje vsa struktura družbe. Žalostne izkušnje dokazujejo, da niti marksistična niti industrijska in potrošniška družba ne zadovoljita človeka. To so že pokazali mladi v uporih maja 1968 in pozneje. Preklinjali so odrasle, ker jim ne znajo nuditi drugega kot potrošniške dobrine. Nezadovoljstvo je pustilo stalne posledice. Iščejo nova pota, ki naj vodijo v novo družbo. Nastopil bi naj zaton sedanje industrijske in potrošniške civilizacije.

Družina v poindustrijski družbi

Istočasno z odklonitvijo potrošniške družbe so se pojavile naravne ovire dosedanjega gospodarskega, tehničnega in industrijskega razvoja. Družba se je začela zavedati, da se izčrpana naravna bogastva v mnogih primerih ne obnavljajo, zato bo v bodočnosti primanjkovalo surovin, kar bo povzročilo zastoj v industriji. Sintetične mase bodo lahko nadomestile samo nekatere v zelo omejenem obsegu.

Naravnim omejitvam razvoja se pridružuje težnja po manj delati ali nedelavoljnost novih generacij. Vse to vodi slej ali prej v globoke družbene spremembe, v novo družbo. Vprašanje je, kakšno mesto bo imela družina v tej novi dužbi, katere prihod napovedujejo.

Nekateri menijo, da se bo nadaljevalo s prizadevanji za odpravo družine. Odpravljena bi naj bila tudi kot zasebna zadeva posameznika. Na mesto nerazvejljivega ali razvezljivega zakona stopi pojem para. Za življenje v dvoje in rojstvo otrok ni potreben zakon, ampak par. Ta sloni na dogovoru glede časa in medsebojnih pravic. Ko dogovor poteče, ga lahko obnovita ali se pa razideta in iščeta drugega pogodbenika. Za morebitne otroke bo skrbela država ali druge družbene ustanove. Tozadevni poskusi niso redkost v Združenih državah.

Niso vsi črnogledi glede bodočnosti. Živijo tudi optimisti. Poindustrijska družba bo oprostila mater dela izven doma. Več časa bo lahko posvetila vzgoji otrok. Omejitev ponudbe tvarnih dobrin bo zmanjšala tvarne potrebe posameznika in družine. Odpravljene bodo mnoge potrebe in s tem materializem. Bodoča družina bo imela več časa za iskanje kulturnih dobrin in večnih resnic. Čutila bo potrebo po Bogu in verivanj. Pri Njem bo iskala srečo, katere ni našla v tvarnem izobilju.

Katero pot bo izbralo človeštvo, prvo ali drugo? Veliko bo odvisno od generacij katoličanov, ki prihajajo, in njihove priprave na čase, ki jih čakajo. Znati in voditi bodo morale tok življenja v pravo smer.

Av gust Horvat

Kako daleč smo še s Slomškovo beatifikacijo?

Odkar je spomladi 1926 mariborski škof Andrej Karlin naznačil duhovnikom, da se pričinja škofijski postopek za beatifikacijo prvega mariborskega škofa Antona Martina Slomška, so ljudje začeli spraševati, kdaj bo prišlo do njegovega razglasenja blaženim. Seveda, pospeševalci postopka takrat niso mogli dati nikakršnega določenega podatka, ampak so polni upanja upregli vse moči, da delo čimprej privedejo do zaželenega cilja.

Toda že pri zbiranju vseh Slomškovih spisov, tako tiskanih kakor rokopisnih, so naleteli na nepredvidene težave. Božji služabnik je namreč bil izredno plodovit; doslej so nabrali kar 84 tiskanih del, poleg ogromnega rokopisnega gradiva, ki se je grmadilo iz dneva v dan; razen tega se je v svojih nemških spisih posluževal gotice, v slovenskih prispevkih pa najprej bohoričice, pozneje gajice. Kar 4.720 listov, danes skoraj nečitljivih, se je nabralo pred cerkvenim sodiščem, ki bi moralo preiskati, ali tudi iz njih veje duh svetosti. Zato je bilo treba najprej prepisati vse te rokopise s pravopisom, ki je danes v rabi.

Kaj to pomeni, bi lahko pojasnil en sam zgled. 1982, v začetku ju-

lija, je vestni in marljivi arhivar škofijskega arhiva v Mariboru Anton Ožinger po naključju naletel na priporočilno pismo Franca Fridriha avstrijski vladi, da podeli župnijo Slovenske Konjice Slomšku: pismo je izredno pohvalno in važno za ves postopek, toda pisano je v hieroglifski gotič in je za dve tipkani strani prepisa g. Ožinger porabil več kot en mesec!

Če torej pomislimo, da je bilo potrebno za postopek prepisati okoli 10.000 strani, bomo laže razumeli, zakaj je mariborski škofijski urad lahko poslal šele konec leta 1964 Slomškove spise na pregled v Rim. Tam so jih potem nadrobno preštudirali in precenili, kakor lahko razvidimo iz tiskanih razprav o spisih božjega služabnika, ki so izšle v Rimu 1978, in ki obsegajo kar 490 strani večjega formata. Konec leta 1981 pa je kongregacija za svetniške postopke v Rimu objavila slovesno izjavo, da veje iz Slomškovih spisov res svetniški duh.

Tako se je srečno končal en del postopka, pri katerem so z občudovanja vredno pridnostjo, vztrajnostjo in požrtvovalnostjo delovali med drugimi tudi strokovnjaki dr. Fran Kovačič, dr. Vinko Močnik in dr. Franc Hrastelj, ki jim bo

edino vredno plačilo snidenje v nebesih z njim, za katerega čast so se s skritim delom žrtvovali.

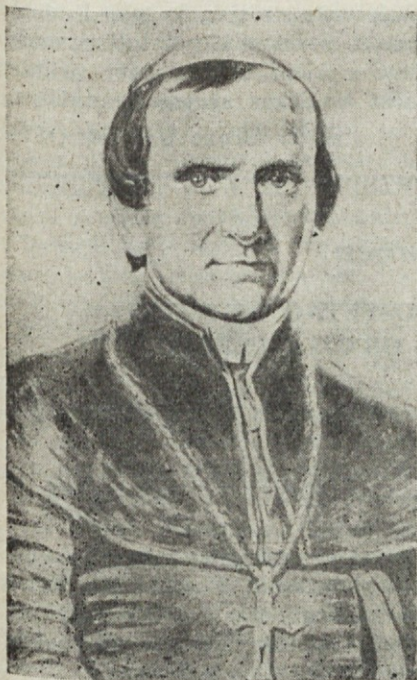
Vzporedno z zbiranjem in pre-sojo Slomškovih spisov je potekal in še poteka postopek o njegovem krepostnem življenju. Ko namreč papež razglasi koga za blaženega, nezmotljivo izjavi, da ga vsi verniki lahko posnemajo brez nevarnosti za njihovo vero in pravnost. Ta del postopka pa v glavnem temelji na izjavah sodobnikov, kakor npr. profesorjev v šolskih letih, župnikov in kaplanov za leta pastirovanja, cerkvenih in svetnih oblasti za škofijsko dobo, verskih

in svetnih osebnosti, ki ocenjujejo vpliv njegovega življenja po smrti itd.

Jasno je, da zahteva to raziskovanje ogromnega dela; brskanje po tujih arhivih, kakor v celovškem, graškem, solnograškem, dunajskem in vatikanskem, je neverjetno zamudno in zapleteno, prepisovanje teh listin, pisanih povečini v gotici, pa še bolj utrudljivo in mučno.

Kar zadeva sloves svetništva po smrti se je mnogo že nabralo med škofijskim postopkom; vendar manjkajo še izjave teh, ki s Slomškovim delom niso bili povsem zadovoljni. Za zbiranje in kritično presojanje teh listin gre, med drugimi, izredno priznanje skritemu desetletnemu delu sedanjega mariborskega škofa dr. Franca Krambergerja. Sedaj bo pa še treba vse te listine pripraviti za tisk in jih opremiti s kritičnimi uvodi ter bistvenimi pripombami, kar bo seveda zahtevalo še nadaljnjih deset let.

Pri tem postopku Rim izredno veliko dá tudi na mišljenje in čustvovanje preprostih vernikov in na njihovo zatekanje k priprošnji božjega služabnika. Ko se je pred nekaj leti govorilo na Kongregaciji za svetniške postopke v Rimu o dejstvu, da se za svetnike redno razglašajo le Italijani in Španci, izredno še kakšen Francoz ali Nemec, skoraj nikdar pa ne kakšen Slovan, je neki višji uradnik izjavil, da od vseh slovanskih kandidatov za čast oltarja niti eden še

ni zmožel od Boga izprostiti enega samega čudeža prve vrste, kakršne lahko tudi znanstveno pripišemo italijanskim svetnikom.

No, za Slomška to ne bi veljalo. Leta 1939 je mariborski pospeševatelj prejel naslednje poročilo: "Moja hčerka M.-a, stara pet let, je imela vsa pljuča v gnoju. Dokaz temu je röntgenska slika. Po izjavi šefa sanatorija na Golniku in še drugih zdravnikov je bila bolezen za takega otroka neozdravljiva. Bila je tako slaba vsled neprestanega kašlja in bljuvanja ter ne prestande vročine, da sem izgubil vsako upanje. V zadnjem trenutku sem se zatekel k svojemu priprošnjiku z gorečo prošnjo, naj mi ozdravi prvega otroka. Ta otrok je bil tako rekoč vseskozi samo bolan, in razumeti morate, da je sedaj popolnoma zdrava, in da jo je na mojo prošnjo moj priprošnjik oz-

zdravil v petih dneh. Zdravnik jo je pregledal pet dni prej in označil za neozdravljivo, po petih dneh pa popolnoma za zdravo."

Žal tedanji pospeševatelj tega pisma ni takoj predal cerkvenemu sodišču, da bi to oskrbelo vso zdravniško dokumentacijo in zaslišalo poleg staršev še zdravnike, ter tako pripravilo uradni zapis, ki bi ga potem lahko poslali v Rim na oceno in presojo. Takih primerov imamo še nekaj, in tudi ti so, žal, ostali nepreiskani.

Ker je po pretoku nekaj let skoraj nemogoče zbrati potrebno gradivo za uradni postopek takih izrednih uslišanj, bo treba božjega služabnika prositi, da tako ljudem kakor cerkvenim dostojanstvenikom nakloni kakšno novo priložnost za dokaz svojega svetništva.

p. dr. Bruno Korošak OFM

Kratka zgodovina Slovencev

BOJ MED CERKVENO IN POSVETNO OBLASTJO — CLUNY IN DUHOVNA OBNOVA CERKVE

Na Nemškem je bilo več samostojnih dežel, tako imenovanih plemenskih vojvodin. Najvažnejše med njimi so bile: Saška, Frankovska, Švabska, Bavarska in Lotaringija.

Da bi nemški vladarji strli odpor velikih vazalov, vojvod, so jih odstavljali, zamenjavali in delili vojvodine na manjše upravne enote, na izpraznjena mesta pa niso po-

stavljali novih vojvod ali pa so jih dajali svojim sorodnikom. Toda taka politika ni rodila zaželenih uspehov. Zato so se nemški kralji naslanjali na cerkvene kroge, škofove in opate, in jih z zemljišči obilno obdarovali. Posebno ob Renu se je razprostirala obsežna cerkvena posest. Če škofijska ali opatijska stolica ni bila zasedena, so se

stekali dohodki v roke kraljev. Ti so si lastili tudi pravico, da škofo umeščajo, to je, da jim ob nastopu službe izročijo znamenji dostojanstva, palico in prstan (investitura).

a) Investiturni boj

Z odporom Cerkve proti svetni investituri je povezan tako imenovani investiturni boj, ki se je začel med papežem Gregorjem VII. in nemškim cesarjem Henrikom IV. (1056—1106). Investiturni boj se je nadaljeval, dokler se nista oba nasprotujoča si tabora sporazumela.

Nemški vladarji pa so bili v tem času zapleteni tudi v križarske vojne, odkar so muslimanski Seldžuki zasedli Sveto deželo z Jeruzalemom. Sredi investiturnega boja je pozval papež Urban II. leta 1095 na sinodi v Clermontu na pohod proti islamu. Duhovna in gonilna sila gibanja za križarske vojne s ciljem osvoboditve krajev, v katerih se je rodil in trpel Kristus, je bila verskega značaja. Da je moglo gibanje s takim navdušenjem zajeti ves krščanski Zahod, ima svoje vzroke v obnovitvi Cerkve, ki je povezana z verskimi reformami samostana Cluny.

b) Verske reforme samostana Cluny

Da bi iz Cerkve odstranili grobo posvetnost in da bi postalo papeštvo spet ugledno ter se končno povzdignilo celo nad svetno oblast, se je začelo zlasti v redovniških

krogih široko gibanje, ki je izviralo iz burgundskega samostana Clunija. Clunijci so zahtevali tole: duhovščina se mora preroditi, živeti mora pobožno in samsko (celibat), češ da je družina ovira pri izpolnjevanju vzvišenega poklica. Nastopali so zoper simonijo, to je kupovanje cerkvenih služb ali dajanje dela cerkvenih dohodkov vladarju. Bili so proti svetni investituri: samo papež umešča škofo; latinščina bodi edini jezik bogoslužja. Zavračali so običaje, ki so spominjali na Vzhod. In kot sklep vseh teh zahtev so reformisti poudarjali, da se mora cerkvena, papeška oblast ne le osamosvojiti od posvetne, marveč si jo mora celo podrediti. Reformistično gibanje se je od srede 10. stoletja naglo širilo po vsej Franciji, Italiji in nato tudi po Nemčiji.

c) Križarske vojne

Vseh križarskih vojn je bilo osem (1095—1291). Med križarskimi vojnami so nastali posebno duhovno-viteški redovi: tako templarji, ki so se pozneje preselili v Francijo, Ivanovci, ki so se kasneje selili najprej na Ciper, nato na Rodas in Malto, med tretjo križarsko vojno pa Nemški viteški red. Ta je v 13. stoletju prenesel svoj sedež v Prusijo. Prišlo pa je tudi do izrodov. Tako je šlo v 4. križarski vojni v prvi vrsti za trgovske interese Benetk. S pomočjo križarjev so se polastili Benečani Konstantinopla in ga delno razrušili. Po 4. križarski vojni so

organizirali v Franciji za križarje celo otroke. Cilja križarskih vojn, osvoboditve svetih krajev iz rok mohamedancev, ni bilo možno doseči. Večji kot politični pomen križarskih vojn pa so bile posledice gospodarskega in duhovnega značaja.

d) Interregnum

Nemško cesarstvo od leta 1254. ni imelo pravega vladarja. Volilni knezi so tisto leto sicer kar dva tekmece posadili na cesarski prestol, toda bila sta tujca, inozemca in v državi brez vpliva in ugleda. Ni čuda, če je ob takih razmerah

bilo v nemški državi vse v neredu. Razpasla se je ropaželjnost in nasilstvo viteštva. Nikjer ni bilo močnejše pravice, odločevala je le močna pest. Vsi tedanji zgodovinoписci živo popisujejo zmedo in revščino, ki je nastala po vseh pokrajinah nemškega cesarstva, ker je manjkalo varuha pravice, zaščitnika postav. To je bil čas tako imenovanega interregnuma, čas medvladja, ki je trajal do leta 1273., ko so nemški volilni knezi v Frankfurtu soglasno izvolili Rudolfa Habsburškega za novega kralja.

(Po Inzkovi Zgodovini Slovencev)

v družini

DRUŽINA NASTAJA

Odgovorno starševstvo

Za novega človeka ni zadosti samo spočetje. Potrebna mu je tudi telesna in duševna hrana, ljubezen, vzgoja, izobrazba, stanovanje, varstvo itd. Zakonci niso božji sodelavci samo pri ustvarjanju novega človeka, ampak tudi pri vzdrževanju tega človeka. Tudi za to so odgovorni Bogu, sebi, družbi in novemu človeku samemu, saj so mu oni posredovali življenje. Starši torej ne bodo darovali življenja toliko novim ljudem, kolikor bi to biološko mogli storiti, ampak le toliko, kolikorim morejo po pameti za-

gotoviti vse potrebno za telesni, duševni, družbeni, duhovni in verski razvoj. Tolikerim hoče tudi božja ljubezen, ki je modra in odgovorna, dati po zakoncih življenja.

Načrtovanje naraščaja

Naravno je torej, da poročenca uravnavata število svojega potomstva. Samo naj pri tem ne podle-gata napačni miselnosti svojega okolja, recimo, da je za sodobno družino primerno imeti samo ene-ga ali dva otroka („punčka in fantek“), da so otroci sama skrb, da jemljejo zakonsko ugodje itd.

Pri določanju števila otrok se zakonci ne ravnaajo samo po svo-jih željah, ampak se vprašajo, kaj bi Bog želel od njih. Pri tem upoštevajo (prim. 2. vatikanski cerkveni zbor — CS 50, 2) na-slednje:

1. Svoje zdravstveno stanje, zlasti stanje matere.

2. Stanovanjske razmere.

3. Splošno gospodarsko stanje družine.

4. Svoje vzgojne zmožnosti in tudi pomoč, ki bi jo pri vzgoji moglo dati okolje: stari starši, drugi sorodniki itd.

5. Koliko bi nov otrok mogel pomagati bratcem in sesticam pri dozorevanju za človeško so-žitje.

6. Koliko naraščaja potrebuje naš narod, da ne bo izumrl, da ga ne bodo prekrili rodovitnejši na-rod; pa tudi, da ne bo pri nas prišlo do nesorazmerja med mla-dimi in starimi. Če bi teh bilo preveč, bi mladi bili preobreme-njeni s skrbmi za vzdrževanje sta-rejših.

7. Krščanski zakonci se bodo tu-di vprašali, koliko naraščaja pri-čakuje od njih Stvarnik za svoje kraljestvo, za Cerkev, za večnost.

O številu otrok odločata zakonca

Očitno je, da teh in drugih raz-logov nihče ne more pretehtati ta-ko dobro kakor oče in mati. Za-to koncil pravi, da o tem navse-zadnje odločata zakonca sama. Toda pri tem „se ne smeta odlo-čati samovoljno, ampak ju mora vedno voditi vest, ki jo je treba usklajevati z Božjo postavo“ (i-stotam).

Ne da se torej vnaprej poveda-ti, koliko otrok naj bi pozneje imela sedanja novoporočenca. Mo-žno pa je izračunati, koliko otrok bi moralo biti **povprečno** po naših družinah, da bi se našemu naro-du ne bilo treba bati izumrtja.

Koliko otrok?

Še pred nedavnim so pri nas zagovarjali „načelo o treh otro-cih“ v sleherni družini, češ prvi naj bo nadomestilo za očeta, dru-gi za mater, tretji pa naj bo za „presežek“. Danes nismo več pre-pričani o pravilnosti takšnega na-čela, marveč se nagiblujemo k „pravilu o štirih otrocih“, ki naj bi jih imela sleherna družina, če nam je že zares do tega, da naš narod ne prične izumirati. Po tem pravilu naj imata nadomesti-li za očeta in mater še posebni nadomestili za primer, če bi prvi dve iz kakršnegakoli razloga v življenju ne mogli izpolniti svoje na-loge.

Seveda sleherna družine ne pre-more štirih otrok in marsikatera

ne bi mogla preživljati niti treh. V kakšnem zakonu se bo treba zadovoljiti z dvema otrokoma, če na primer zaradi bolezni ali pičlih dohodkov zakonca ne bi mogla imeti več otrok; drugje, kjer bosta premožna in zdrava in povrh še dobra vzgojitelja, bosta imela tudi več ko štiri otroke.

Trenutno malone prevladuje tip družine z dvema otrokoma ali celo z enim samim. Tega seveda ne narekuje vedno samo gospodarska zmogljivost, marveč odločajo razne okoliščine. največkrat žal tudi želja po udobnem življenju.

Težave z edinčki

Izkušnje povedo, da povzročajo staršem edinčki oziroma pari (deček in deklica) neredko velike skrbi. Take starše muči venomer strah, da jim otroka ne bo morda pobrala kakšna bolezen ali doletela kakšna nesreča. Še posebno hudo se vse to zaplete pozneje, če otrok na primer v šoli nikakor ne napreduje, če se mu zaradi prevelike razvajenosti sploh ne ljubi, da bi prijel za kakršnokoli delo in podobno.

Kjer starši niso omejevali številna otrok iz sebičnosti, ampak so imeli enega ali dva otroka, ker jih več pač niso mogli imeti ali preživeti, je še vedno možno, da jih dobro vzgoje, samo bolj se morajo potruditi za to. V številni družini pa se kljub skoraj neogibni revščini otroci v njej vzgajajo nekako sami med seboj, če

je zgled staršev kolikor toliko dober. Dobra stran otrok iz številnih družin je tudi v tem, da so otroci, ki izhajajo iz njih, praviloma nenavadno samostojni prav zato, ker so opravili trdo življenjsko šolo in se zato tudi pozneje v življenju dobro prebijejo.

Čast številnim družinam

Cerkev gleda v vsakem človeku božjo stvar, sad božje ljubezni, božjega otroka, prejemnika Kristusovega odrešenja in neumrljivega srečnika, dediča večnega kraljestva. Čim več je takih srečnikov, tem bolje, tem večja je tudi božja slava. Zato poziva zakonce k velikodušnosti pri posredovanju življenja. 2. vat. cerkveni zbor opisuje krščansko zakonsko skupnost takole: „Krščanski zakonci z zaupanjem v božjo previdnost in z gojitvijo duha žrtve poveljujejo Stvarnika in težijo k popolnosti v Kristusu, ko z velikodušno človeško in krščansko odgovornostjo podarjajo otrokom življenje. Izmed zakoncev, ki na tak način spolnjujejo od Boga jim zaupano nalogo, je treba dati posebno priznanje tistim, ki z moдро in skupno soglasnostjo velikodušno sprejmejo tudi večje število otrok, z namenom, da jih ustrezno vzgojijo“ (CS 50, 2).

Še eno korist ima krščanska skupnost od številnih družin: Od njih dobi največ duhovnikov, redovnikov, redovnic in misijonskih sodelavcev. Ob številnih bratih in sestrah se otroci naučijo veliko-

dušne in nesebične ljubezni in jo radi podarjajo tudi drugim.

Časovni razmik med rojstvi

Življenjska skušnja priporoča, naj imajo zakonci otroke v prvih letih zakona. Ni pa to ideal za vsak zakon. Če na primer nimata primernega stanovanja, morata roditev otrok premakniti na poznejši čas.

Na splošno menijo, naj bi se naslednji otrok rodil dve leti ali tudi tri leta po prejšnjem. Na ta način mati ne bo preveč obremenjena. Tudi za vzgojo bo to koristno: otrok bo okusil tudi razliko med starejšimi in mlajšimi in mu bo to pomagalo k duševnemu razvoju.

Če pa zakonca zmoreta, hvalevredno dajeta otrokom življenje tudi v krajših presledkih.

Urejanje rojstev

Skoraj vsak zakonski par se prej ali slej znajde pred vprašanjem: Kaj pa sedaj? — Otroka po pameti in vesti vsaj začasno ali pa sploh ne moreta več imeti, a če bi nadaljevala z naravnim zakonskim življenjem, bi kmalu prišlo do nezaželene nosečnosti. O načinih, po katerih uravnavamo rojstva, berete lahko v knji „Kriščanski zakon“ (priredila komisija za pastorcijo družine pri Medškofijskem pastoralnem svetu), izdala Družina, Ljubljana, 1978.

Splav — način, ki ni način

Splav je izredno škodljiv način, ki povzroča mnogo gorja in prizadeva našemu zdravstvenemu varstvu velikansko gmotno škodo.

Pri tem mislimo na **hoteni** splav, ki vedno pomeni surovost in ga na noben način ne moremo opravičiti. Z njim se namreč uniči že nastalo človeško življenje. Gre torej za umor in to za umor nedolžnega bitja, ki se samo ne more braniti, ki je na milost in nemilost prepuščeno svojim staršem. Gre za predrzno poseganje v božje pravice in božjo ljubezen. Bog daje življenje, samo on ima pravico določiti, kdaj naj se zemeljska pot tega življenja konča.

Operacija s stoodstotnim smrtnim izidom

Nekoč so se k hotenemu splavu največkrat zatekale nezakonske nosečnice, da bi se tako izognile sramoti in bedi. Dandanes splavljajo predvsem poročene ženske, ki si ne želijo večjega številca otrok, dostikrat zaradi neugodnih gospodarskih razmer, pogosto pa tudi za to, da se izognejo brejmenom materinstva, otroške nege in vzgoje.

Nekateri menijo, da splav ne more biti nič hudega, če ga opravi strokovni zdravnik. To ne drži! Še tako strokovno napravljen splav utegne biti za žensko nevaren, ker ji marsikdaj ogroža zdravlje in življenje, posebno ne-

varen pa je (zlasti pri zelo mladih) prvi splav, ki ima tu pa tam za posledico neplodnost.

Za načrtovanje družine splav sploh ne prihaja v poštev, ker tega načina ne moremo opravičiti ne po npravstvenih ne po zdravstvenih načelih. Vsa zdravstvena služba ima samo ta namen, da ščiti življenje. A splav je pravó nasprotje tega. Kadar v javnosti govorijo proti splavu, navajajo, da je škodljiv za zdravje žene, navadno pa pozabijo povedati, da je še neprimerno bolj škodljiv otroku — saj mu vzame življenje!

Vsaka operacija je opravičena samo takrat, kadar se z njo povečajo možnosti, da se ohrani življenje. Splav pa je operacija, ki se stoodstotno konča s smrtjo, še več: smrt človeka (otroka) je njen edini namen!

Hoteni splav je eden najstrašnejših madežev na današnjem človeštvu. Kakor pričajo zdravniki, psihologi in moralisti, ima strahotne posledice za zdravje, duševnost in moralo. V Jugoslaviji je zadnji čas vsako leto okoli pol milijona splavov, na svetu pa okoli 30 milijonov. Jugoslavija ima 0,6% svetovnega prebivalstva in 1,6% splavov! V Jugosla-

viji mora torej v enem letu zaradi splava umreti več ljudi, kakor jih je v stem času umrlo med zadnjo vojno, na svetu pa več ljudi, kakor jih je umrlo na frontah vseh pet let druge svetovne vojne. Začela se je tako tretja svetovna vojna, najstrašnejša vojna, kar jih pozna zgodovina. Vodijo jo starši proti lastnim otrokom, ki se proti njej ne morejo braniti.

Nehoteni splav

Če so sorazmerni razlogi, pa krščanska vera ne prepoveduje tako imenovanega **posrednega** splava. Pri tem mislimo na splav, ki ni nameren, samovoljen, naravnost povzročen. Dejanje, ki ta splav povzroči, ni storjeno zaradi splava, ampak zaradi česa drugega, na primer zaradi operacije bolne maternice. Kdor to dejanje stori, splav samo dopušča, ne pa hoče. Splav je posledica zdravljenja matere.

Včasih pride do splava samo po sebi. Sproži se na primer zaradi slabo razvite maternice ali zaradi padca nosečnice. To seveda ni greh, če mati stori, kar more, da do splava ne bi prišlo.

(„Krščanski zakon“)

Za mladino

PISMO MLADIM MED 16. IN 25. LETOM

Dragi fantje in dekleta!

Naprošen sem, da Vam pišem o veri. Ne o vernosti Vaših staršev, ampak o vernosti v Vaši prihodnosti.

Pravijo: mladi ne berejo, mladi se za duhovne vrednote ne zanimajo, mladi starih ne poslušajo in ne razumejo, mladi mislijo samo na lagodno življenje, kvečjemu na šport, če ne samo na zabavo. In tako ponavljamo tisto, kar je zapisano v sumerskih klinopisih že pred 5.000 leti: mladina je tako pokvarjena, da smo pred koncem sveta. In to se je kot „stara obrabljena popevčica“ ponavljalo iz stoletja v stoletje. In se ponavlja tudi danes.

Kako lahko razumem, da se v svojih mladostnih letih — pišem namreč Vam med 16. in 25. letom — počutite osamljene, zapuščene. Mi „stari“, ali bolje — ker nekateri te besede ne prenesejo — mi starejši Vas ne razumemo, ponav-

ljamo iste zgodbe, pripovedujemo, kako smo bili mi, kakšni smo bili mi, ko smo bili mladi, koliko smo imeli v sebi idealizma, koliko smo prestali... Te pesmi ni konca. In potem se mladi sprašujete: ali res ne vedo več kaj drugega povedati. In mi smo razočarani, včasih kar užaljeni, ker več ne poslušate naših starih zgodb. Vsi smo pozabili, da smo tudi mi kot pravljico poslušali zgodbe o ruski fronti, o „sibci-garjih“ in o vseh podobnih dogodivščinah preteklosti.

Morda bo to bral prej Vaš oče kot Vi. In bo morda celo prizadet. Nič hudega. Moramo biti prizadeti, če Vas zares imamo radi, če res mislimo: ne na našo preteklost, ampak na Vašo prihodnost.

Toda pozor! Popolnoma napačno me razumete, če mislite, da Vam hočem to povedati: oddaljite se od svojih staršev, kritizirajte jih. Nasprotno: spoštujte jih, ljubite jih, poslušajte jih, hvaležni jim bodite.

Hvaležni jim bodite posebno za zgled njihove vernosti, za zvestobo Cerkvi in narodu, za vse, kar so storili in še store za Vas. Če se ob njih ne boste naučili ljubiti in verovati, potem je kriza blizu.

A vendar: to ni dovolj. Če naj v teh pismih govorim o verj Vaše prihodnosti, potem je dom, vera staršev, njihova ljubezen do Vas samo izhodiščna točka. Tudi Vi poganjate iz teh korenin, četudi morda težko sprejmete, da so to korenine pretekle vere. A ta vera, bolje ta vernost, podedovana vernost za Vas ne bo zadostna. Prebiti se morate, pa četudi skozi težke krize, do svoje osebne, prepričane vere, ki ne bo potrebovala naših spominov.

Izbral sem obliko pisem. Zato bom tudi vesel, če se mi z vprašanji oglasite. Ne iz drugega razloga, ampak samo zato, da to ne bo

pisanje, ki naj bi izpolnilo stran „Duhovnega življenja“, ampak pomoč prijatelja, ki Vas skuša razumeti in Vam pomagati do močne osebne vere, ki bo prenesla vse viharje.

Kakor bi svetoval Vašim staršem, naj prerastejo svojo preteklost, tako bi svetoval Vam: spoštujte preteklost Vaših staršev. Toda pojdite naprej. Vi se ne gradite za preteklost, Vi se morate graditi za prihodnost, zato da boste zmožni graditi tudi drugim lepšo prihodnost. Treba bo „zapustiti očeta in mater“ (nj moja beseda, ampak Kristusova), da boste zmožni izpolniti nalogo, ki jo od Vas pričakuje: narod, Cerkev in Bog.

Za danes samo to in lep pozdrav!

Franc Sodja CM
739 Browns Line
TORONTO, ONT M8W 3V7
Canada

DALJNA PRIPRAVA NA ZAKON IN DRUŽINO

Ali ste že kdaj videli žalostno poroko? Ali ni poroka vedno znova doživetje nečesa veselega, kar je polno upanja? Ljudje, ki se že leta niso videli ali se med seboj pogovorili, se nekako srečajo drug ob drugem, ko gledajo mladi par, ki stopa pred oltar ali tudi če prihaja samo na matični urad. Poroka, začetek zakonskega in družinskega življenja, je vedno znova upanje človeštva, ki se muči, išče in tava ter včasih

obupuje; upanje, da bo v tem pristanu vsaj ta ali oni našel tišto, kar iščemo vsi — srečo. In ni zaman sam učlovečeni Bog svoj prvi javni nastop imel — na svatbi.

Zato bomo skušali z mladimi, ki se pripravljajo na ta usodni, a toliko obetajoči korak, razmisliti o pripravi kristjana na zakonsko življenje.

Mladi ljudje veliko razmišljajo in sanjarijo o bodočem življenju

v zakonu. Navadno ravno preveč sanjarijo, a se premalo pripravljajo v vsakdanjem življenju. Najprej gre namreč za daljno pripravo, ko je vstop v zakon še daleč, nikakor pa ni prezgodaj za ta korak tudi kaj storiti. Vprašajte poročene, pa vam bodo povedali, da se jim je vsaka stvar, ki so se je naučili ali si jo pridobili pred poroko, pozneje zelo dobro obrestovala. Pa naj gre za ta ali oni poklic, za oblikovanje značaja s popravljanjem njegovih hib in nenehnim razvijanjem dobrih lastnosti, za gojitev lepih medčloveških odnosov doma in drugje. Ne samo, da ni prezgodaj davno pred poroko na vse to misliti, pač pa je zadnji čas. Pozneje bo za večino stvari prepozno.

Na žalost se namreč v zakonu obrestujejo ne samo človekove dobre lastnosti, ampak tudi slabosti. In pozneje je zelo težko kaj več narediti za razvoj dobrih in zmanjšanje slabih. Preveč obveznosti zaposluje in bremeni mladi par, ki tudi ni več tako mlad, da bi se z lahkoto spreminjal, kot jo te mogoče v dobi razvoja.

Kadarkoli torej gledate v duhu v prihodnost in se vidite v srečnem zakonu, si dopovedujte: Le toliko bom zadovoljen in srečen, kolikor si bom zdaj, danes, v tem času nabral dobrega in se otesel slabega — in nič več. Sreča v zakonu ni nikomur podarjena, ampak si jo je treba z velikimi ter dolgotrajnimi napori pribori-

ti.

Da ne bo kakšnega nesporazuma, pogledjmo v naše vsakdanje življenje. Če na primer doma zelo neradi pomagata in vas je treba ne vem koliko prositi za kakšno majhno uslugo, boste v zakonu slabi zakonski tovariši. Zakaj zakon je v bistvu življenje v dvoje, kjer se sicer drug na drugega naslanjata, a predvsem drug drugega podpirata. Zato sta lenuh in sebičnež slaba kandidata za zakon. In če ste zelo vase zaprti in molčeči ter se ne potrudite, da bi svoje misli, želje in občutke izražali, bo v zakonu zelo težko. Človek o človeku ve le toliko, kolikor mu le-ta o sebi pove, ker smo drug drugemu skrivnost. Zato molčeči ljudje, ki se ne znajo ali nočejo pogovarjati, v zakonu ustvarjajo vzdušje nezaupanja in nelagodnosti. Nesporazumov pa sploh ni mogoče reševati brez resnično odkritega pogovora. Treba se bo torej truditi za odprtost, posebno če vam le-ta ne leži. Seveda je to dolgotrajno, življenjsko delo, ki se ga pa ne smete ustrašiti, če res želite lep zakon, ne samo sanje o lepem zakonu.

Tako tudi v svojih odnosih do staršev, bratov in sester ter do drugih ljudi — sosedov, sošolcev, sodelavcev — lahko v duhu gledate sebe čez nekaj let kot ženo ali moža. Kakšna boš do moža ali kakšen boš do žene? Ne veliko drugačen, kot si zdaj do soljudi. Zakon ni čudežen mlin,

ki bi človeka prenaredil. Če imaš težak značaj, bo prej iz njega naredil še težjega — zaradi zahtevnosti zakonskega in družinskega življenja.

Če pa se na zakon pripravljata kristjana, ki vesta, da je Bog posegel v človeško življenje in posega z zakramentom zakona tudi v zakon, potem ni priprave na zakon brez nenehnega razvijanja, poglobljanja in obnavljanja verskega življenja, pa naj gre za molitev, zrelo razumevanje maše in našega sodelovanja pri njej, krščanskega gledanja na spolnost

in ljubezen, pravo vrednotenje zakramentov, posebno spovedi in obhajila. V bodočem zakonskem življenju bosta rabila globoko, trdno, živo in osebno vero, ki ne zraste čez noč in je tudi zakrament zakona ne podeli kar tako brez vajinega dolgotrajnega, da, dolgoletnega truda.

Kakorkoli je zakon nekaj lepega — tudi to vam bodo zakonci, ki so si ustvarili dober zakon, potrdili — dostop do takšnega zakona ni „lep“, se pravi ni lahek in ni poceni. Odgovori si torej na vprašanje, ali se v zgoraj naštetih in seveda mnogih drugih vsakdanjih malenkostih resno pripravljáš na zakon. Če se — bo dober in lep. Če ne — ni treba biti prerok, da napoveš, kako ne bo prida.

Končajmo s pesmijo dijakinje: Pogovor, ki nakazuje misel na skupno pot.

Povedala ti bom.

Kaj?

Nekaj.

Kaj — nekaj?

Nekaj lepega, lepega...

Odšla bom.

Kam?

Nekam.

Kam — nekam?

Nekam daleč, daleč...

Povej mi še ti!

Kaj?

Nekaj.

Kaj — nekaj?

Da pojdeš z menoj.

Vital Vider

Oče Damijain

Wilhelm Hünermann

Veliki petek v Kohali

Minila so leta.

Damijan de Veuster je kakor velikan delal na njivi svojega novega misijonskega okraja. Po svoji neizmerni župniji je potoval tedne in mesece. Bili so to pohodi skozi pragozd, pohodi prek mrtvih in skrivnostnih lavinih polj, pohodi skozi pesek in pustinje. Pot ga je pogosto peljala tudi čez strme gorske grebene. V takih primerih je prišel na cilj krvav in razpraskan. Koliko težav so mu prinesla potovanja v sončni pripeki in dežju! In vendar je bil misijonar ves srečen, če je po prestanih težavah našel le enega človeka, ki ga je mogel pridobiti za Boga.

Na vseh potovanjih pa ga je kot temna senca zasledovalo sovražstvo poganških čarovnikov.

Šele polagoma, prav polagoma si je Damijan osvojil svojo lastno župnijo. Z neizrekljivim trudom se mu je posrečilo izruvatj najhujše pregrehe in mehkim in neustanovitnim Kanakom „pridati malo železa“, kakor je imel navado reči. Neuspešno pa se je boril proti staremu praznoverju.

Kako pogosto je samotnega patra hotel streti obup, ko je videl, kako se vse podira, kar je s skrajnim naporom postavil. Toda Damijan de Veuster je stisnil zobe in začel znova.

Polagoma je setev pognala v klasje.

S pomočjo svojih Kanakov je povsod v župniji sezidal cerkve. Spet je krepki Flamec v gozdovih vihtel sekiro in nosil na svojih ramenih težke hlode. Bil je stavbenik in tesar obenem.

V postu osemnajstooseminštedesetega je misijonar sezidal visoko v gorah novo cerkev. Dolge tedne so Kanaki podirali drevje in debla vlačili na goro. Na cvetno nedeljo je škof cerkev slovesno blagoslovil. Vse je bilo veselo.

Sedaj pa je bil tu veliki petek in Damijan je hotel doživeti veliko noč prav tu gori.

Prebral je Gospodovo trpljenje po Janezu. Nato je odstranil vijoličasto zagrinjalo z desne strani križa in zapel:

„Glejte les križa, na katerem je viselo zveličanje sveta!“

Otočani so poklekili pred odgrnjenim križem. V tem trenutku je strašen sunek pretresel cerkev. V tišino je zarezal predirljiv krik. Duhovnik pred oltarjem je pre-

bledel. A je odkril še levo stran križa in zapel:

„Glejte les križa!“

Sedaj se je slišalo zamolklo bobnenje, majala in lomila so se mogočna debbla. Ljudje so se prestrašeno stiskali. Duhovnik pri oltarju pa je pel z mogočnim glasom, da bi prevpil grmenje. Odgrnil je s trnjem kronano glavo in nesel križ na oltarne stopnice, se sklonil čezenj in poljubil sve-te rane. Bilo mu je, kot da mora biti križan z Gospodom, kot da žebliji prodirajo skozi njegove roke in noge in mu sulica prebada srce.

„Oče, če je mogoče, naj gre ta kelih mimo nas,“ je stokal pater, „a ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi.“

Obred je bil pri koncu. Ostalo je samo še odkritje oltarja. Komaj pa je duhovnik stopil na stopnice, da bi odstranil blagoslovljeno platno, je nov zemeljski sunek pretresel vso hišo. Sledil je še drugi, močnejši, ki ga je spremljalo jezno, zamolklo bobnenje. Na oltarju so se prevrnili svečniki. Tu ni mogel ničesar več storiti. Gospod sam je na veliki petek odgrnil svoj oltar. Še tretji sunek, močnejši od prejšnjih! Nekaj lesenih stebrov se je iztrgalo iz stavbenega sestava. Strešne deske so se odtrgale, nihale sem ter tja in grozile, da se vsak hip sesujejo. Ljudje so kričali in tulili od groze. Divje so se prerivali k izhodu, nekateri pa so se javkajoč vrgli na zemljo in si za-

krili obraz. Lotevala se jih je že panika.

A močan Damijanov glas jo je preprečil in ljudje so brez zmede zapustili cerkev. Zadnji je odšel Damijan, z odgrnjenim križem v rokah. Za njim se je hreščeč zrušila streha.

Zunaj je pater Damijan zagledal opustošenje. Potres je zlomil najmočnejša debbla. V nižavi — same podrte koče, goreče vasi, zbegani, kričeči, zblazneli ljudje. Mnogi kristjani so drveli po hribu navzdol, da bi rešili svoje otroke iz požara in ruševin. Po pobočju je plezala čreda koz, tesno so se pritiskale k pastirju. V višini je bolj varno.

„Hitro, le hitro! Za božjo voljo!“ je kričal pater in hitel pastirju naproti. A tedaj! Krik groze! Skalnata stena se je zgoraj premaknila, se zamajala sem in tja in se prevesila. Za njo so se trgali velikanski skladi, grmeli po pobočju in se kakor hudournik valili proti čredi, kj se je vzpenjala v hrib. Nastal je divji vr-tinec kamenja, drevja, živali in ljudi, kadeč se oblak. Nato je vse zgrmelo v globino. Ljudje na vrhu so se kriče prerivali, stokali in jokali. Pater Damijan je bil bled kakor smrt. Njegove roke so se oklenile križa, oči so mu izstopile kakor v blaznosti in brez moči je ječal:

„Moj Bog, moj Bog, zakaj si nas zapustil!“

Na veliko soboto opoldne je potres hipoma prenehal. Misijo-

nar je pred velikim križem, samo ta je od cerkve ostal, postavil oltar iz ruševin, da bi praznovali veliko noč. Na velikonočno jutro je sonce žareče vzšlo in vrglo ostro svetlobo na opustošenje. K sveti daritvi ni vabil zvon, ampak zamolklo ropotanje bobnov. Iz ruševin in napol zgorelih koč so se h križu vzpenjali ranjeni in obupani ljudje.

Pater Damijan je pri veliki maši molil:

„Zemlja se je stresla in umirila, ko je Bog vstal k sodbi.“ — Moj Bog, kakšna sodba! Hudo si kaznoval njih napake in grehe, Gospod! Tudi moje delo si razdejal, ker sem bil nesvet služabnik. A če s tem potresom odpreš njihova srca za novo setev, Gospod, potem se ti zahvaljujem, da si podrl moje delo. Daj, da ga s tvojo pomočjo na novo zgradim!

V naslednjih tednih je Damijan vnovič prehodil vso župnijo. Povsod je srečeval stisko, smrt in uničenje. V gorskih globelih so ležale pobite črede in pastirji. Žetev je bila uničena. Lakota bo obiskala otok, lakota in smrt.

Pater je prišel do morja, da bi obiskal neko mornarsko naselbino. A iskal je zaman. Obrežje je bilo golo. Misijonarju je prišel naproti mož, od glave do nog nag.

„Kiliano!“ ga je poklical duhovnik. „Kiliano, kje je vas, kje so vaše hiše, kje je cerkev?“

Kanak se je na ves glas zasmel:

„Vse v vodi. Vse v vodi! Mahahaha!“

„Moj Bog, mož je zblaznel,“ je spoznal pater in ga skušal pomiriti. Revež pa se je zvijal od smeha, plesal in kričal:

„Vse v vodi! Vse v vodi!“

Tedaj je Damijan de Veuster glasno zajokal...

Misijonar je hotel obiskati oddaljeno vas. Nepopisen je bil trud tega potovanja. Gore so bile kakor neprestopni zidovi. Z muco je plezal po krhkem kamenju, se prerival skozi ozke žlebove, tičpal po razpokani stezi v vrtoglavi višini. Končno je premagal vzpon. Navzdol je šlo lažje.

Tedaj je Damijan zaslišal glasove iz globine. Glasove strahu in groze, vmes golčavi smeh — grozen, blazen smeh!

Pater je urno stopil med grušč in skale. Kričanje je postajalo glasnejše, smeh predirljivejši. Pred njim se je odprla globel. V njej je bilo kakih dvanajst ljudi! Ob pogledu nanje je Damijan naglo odskočil. Groza ga je spreletela. Bilo mu je, kot bi pogledal v pekel.

Ljudje v globeli so bili skoraj nagi. Obraze so imeli spačene, njih telesa in udje so bili pohabljeni, razjedeni, na pol strohnili. Tu so se pred detektivi zdravstvene komisije skrivali gobavci, da bi jih ne odvedli na Molokaj. Tudi tukaj je na veliki petek potres tresel skale. Nekateri gobavci so imeli sveže rane. Eden se je kot črv plazil po zemlji. Imel

je zdrobljene ude. Drugi so rjovelj od bolečin. Med to rjojenje pa se je mešal grozen smeh blazneža.

S spačenimi obrazi so gobavci buljili v tujca. Nekateri so začeli pobirati kamenje. Nekdo pa se je iztrgal iz gruč, stekel k duhovniku, se jokaje vrgel predenj in kričal:

„Makua Kamijano! Makua Kamijano!“

„Kdo si?“

„Ti me ne poznaš! Ne poznaš me?“ je razočaran jokel gobavec. „Ti ne poznaš več Joana, Belega Kormorana, ki je bil tvoj služabnik. Potem pa je ostal v vasi, kjer mu je gobava žena dala piti kave. Beli Kormoran je kakor ona postal gobav. In zdaj me beli oče ne pozna več!“

„Joane, moj ubogi, ljubi Joa-

ne!“ je rekel Damijan ganjen in položil Belemu Kormoranu roko na rame. Seveda te poznam. Prav dobro se te spomnim!“

„Dobri oče!“ se je ves srečen smehljal gobavec. Njegov smeh pa je bil na spačenem obrazu, kakor bi se smejal hudobec. „Lačni smo, Makua Kamijano! Že en teden ni nihče prišel k nam, mi pa ne moremo od tu, ker je potres raztrgal pot.“

„Jaz bom skrbel za vas! Jaz bom skrbel za vas, otroci moji!“ je obljubil duhovnik. Razdelil je vso hrano, kar je še imel. Planili so po njej kot sestradani psi. Ozrl se je po ranjencih. Raztrgal je svojo srajco na kose in jim obvezal rane.

V pekel izobčencev je zašel svetlobni žarek.

Po več urah težavnega plezanja je Damijan na večer dospel v vas, katero je iskal. Tudi tu je našel revščino. Vendar je vaščanom tako pretresljivo opisal bedo gobavcev, da se je že drugi dan odpravila skupina Kanakov in po velikem ovinku prinesla gobavcem obleko, hrano in pomoč.

Ko je misijonar po nekaj tednih spet prišel v globel gobavih, je našel samo še bolnika z zlomljenimi udi, ki je umiral v votlini. Vse ostale so detektivi zdravstvene komisije odvedli na Molokaj.

Damijan je umirajočemu mogel le še zatisniti oči.

„Ko bi vsaj duhovnika imeli na Molokaju!“ je vzdihnil misijonar.

Slovenske sobotne šole v šolskem letu 1982

SREDNJEŠOLSKI TEČAJI

Srednješolski tečaj

ravn. Marka Bajuka v Slovenski hiši
v Buenos Airesu

Število dijakov: 192.

Ravnatelj: prof. Tomaž Debevec.

Profesorji: msgr. Anton Orehar,
dr. Katica Cukjati, Mirjam Jereb,
Andrej Krečič, Tine Debeljak ml.,
dr. Marko Kremžar, lic. Albin Ma-
gister, lic. Franci Markež, Maks No-
sé, prof. Cvetka Pavlovčič, Pavle
Rant, Lojze Rezelj, dr. Julij Savelli,
Božo Stariha, prof. Neda Vesel, lic.
Vlado Voršič, Mirjanka Voršič.

Tajnica: Marjana Marn.

Srednješolski tečaj r. Marka Bajuka
v Lanusu

Dijakov 32. Ravnatelj: Dušan
Šušteršič. Profesorji: Tone Gale,
dr. Andrej Fink, Ladislav Lenček,
Jože Bokalič in Andrej Rot.

Srednješolski tečaj v Mendozi

Število dijakov: 19.

Profesorji: Jože Horn, prof. Bo-
židar Bajuk, agr. Marko Bajuk.

Srednješolski tečaj v Bariločah

Vodi dr. Vojko Arko, poučuje
tudi Ignacij Glinšek.

OSNOVNE ŠOLE

Slomškova šola v Ramos Mejía

90 učencev: 48 deklic in 42 deč-
kov.

Voditeljica: Helena Malovrh; ka-
tehet: Jože Škerbec; učitelji: Mar-
jan Loboda, Alenka Poznič, Vladi

Selan, Saša Omahna, Olgi Urbančič,
Terezka Žužek, Andrejka Šeme, Ve-
ra Breznikar; vrtec: Karla Malovrh
in Alenka Smole; predsednik šolske-
ga odbora: Lojze Lavrič.

Baragova šola v Slovenski vasi (Lanús)

65 učencev: 33 deklic in 32 deč-
kov.

Voditeljica: Zdenka Jan; katehe-
ta: Janez Petek in Ladislav Lenček;
učiteljice: Amalija Zajc (vrtec),
Kristina Zajc, Marta Rozina, Janja
Šušteršič in Radojca Šušteršič.

Jegličeva šola v Slovenski hiši

27 učencev: 15 deklic in 12 deč-
kov.

Voditeljica: Marjana Batagelj;
katehet: Janez Pintar; učiteljice:
Marjeta Dobovšek, Maruška Klemen-
čič; vrtec: Lojzka Dimnik in Eva
Schiffre; tečaj za katejansko go-
voreče otroke: 14 učencev, 8 dečkov
in 6 deklic; voditeljica: Marjana Ba-
tagelj; učiteljici: Marjeta Štefe in
Kristina Pérez.

Prešernova šola v Castelarju

49 učencev: 28 deklic in 21 deč-
kov.

Voditeljica: Mija Markež; kate-
het: France Bergant; poučujejo: Ma-
rija Kopač, Monika Češarek, Nadica
Kopač, Veronika Zorc (petje), Sonja
Čop (telovadba), Helena Dolinšek
(vrtec); preds. šol. odbora: Polde
Golob.

Cankarjeva šola v Berazateguiju

2 učenca: 1 deklica in 1 deček.

Voditeljica: Betka Vitrih, katehet: Jože Guštin.

Rožmanova šola v San Martinu

57 učencev: 23 deklic in 34 dečkov.

Voditeljica: Katica Dimnik; katehet: dr. Jure Rode; poučujejo: Marjeta Boltežar (petje), Saša Glob, Marta Dimnik, Olga Lenarčič, Marta Rupnik (vrtec), Darinka Zorec (vrtec), Regina Truden (telovadba); preds. šol. odbora: Gregor Verbič.

Balantičeva šola v San Justu

85 učencev: 51 deklic in 34 dečkov.

Voditeljica: Angelca Klanšek; katehet: dr. Alojzij Starc; učiteljice: Irena Poglajen, Kristina Jereb; vrtec: Magda in Marija Zupanc, Danica Malovrh, Nežka Kržišnik; preds. šol. odbora: Pavle Malovrh.

Jurčičeva šola v Carapachayu

13 otrok: 3 deklice in 15 dečkov.

Voditelj: Aleksander Pirc; katehet: Matija Borštnar; učiteljice:

Majda Knap, Metka Slabe, Marta Korošec; petje: Silva Blazinšek in Anica Klemen; preds. šol. odbora: Marjan Amon.

Šola sv. Cirila in Metoda v Mendoza

30 učencev: 15 deklic in 15 dečkov.

Voditeljica: Lenčka Božnar; katehet: Jože Horn; učitelji: Rudi Hirschegger, Francka Grintal-Triep, petje: prof. Božidar Bajuk in Marjanca Bajda; tečaj za kasteljansko govoreče otroke: 17 učencev: 11 deklic in 6 dečkov; učijo: prof. Božidar Bajuk, Darinka Žumer, Helena in Nežka Bajda.

Aljaževa šola v Bariločah

12 otrok: 7 deklic in 5 dečkov.

Voditeljica: Milena Arko, učiteljici: Ljilja Kambič in Zalka Arnšek.

Krekova šola v Tucumanu

Otrok 11: 7 deklic in 4 dečki.

Voditeljica: Jožejka Žakelj; katehet: Lojze Urbanč; petje: Franci Urbanč; učiteljici: Alice Fajdiga in Danica Draksler.

Obletnica Cankarjevega doma v Berazateguiju

V nedeljo, 14. novembra, je slovenska skupnost v Berazateguiju praznovala 17. obletnico Doma Ivana Cankarja. Po 12. uri je po dviganju zastav msgr. Orehar daroval sveto mašo za žive in rajne člane Doma in v govoru omenil pomen škofov Rožmana in šuštarja za slovensko skupnost v Argentini. Po maši je bilo

skupno kosilo. Na kulturnem programu ob 16. je imel predsednik CD Janko Štrbenc pozdravne besede, predsednik ZS arh. Jure Vombergar slavnostni govor, sestre Karina in Gabrijela Škrbec sta nastopili s talnimi vajami, skupina deklet je izvedla simbolično vajo (Betka Vitrih), Nežica Pucko je recitirala župančičevega Zelenega Jurija, belokranjski običaj Zelenega Jurija pa je prikazala folklorna skupina iz San Justa.

med nami v Argentini

Krsti, poroke in smrti v slovenski skupnosti v Argentini v letu 1982

Podatke ponatiskujemo iz Oznaniila.

Krščeni so bili: Marija Jorgelina Marinček, Marija Belen Smrekar, Tatjana Cecilija Hirschegger, Marjana Grintal, Matjaž Kambič, Ingrid Klavdija Kopač, Angela J. Bevčar, Marija Cecilija Markež, Diego Andrej Poberšnik, Marija Karina Kavka, Matija Sebastijan Prato Grebenc, Friderik Andrej Grözingar Repar, Erika Romina Kalan, Kamila Felfolja, Jože Andrej Žakelj, Peter Andrej Gelb, Marija Andreja Dacar, Nataša Kristina Rant, Peter Ksaver Hrastnik, Sonja Marija Kogovšek, Friderik Alfonz Díaz Kalan, Sergij Gorjup, Andrej Grošelj, Tatjana Marija Javoršek, Andrej Selan, Marija Cintija Zupan, Danilo Ezekijel Oven, Janez Pavel Gorjup, Monika Bratuž, Matjaž Bregar, Klavdija Elizabeta Rozina, Leondro Martin Babnik, Laura Rot, Veronika Senovršnik, Marija Aleksandra Šenk, Janez Pavel Mežnar, Diana Marija Teraš, Marjana

Aleksandra Modic, Fernanda Karolina Kavka, Marija Itatí Grbec, Mirko Grbec, Andrej Lazar, Fabijan Leonard Pintar, Zofija Magdalena Levar, Pavel Ignacij Modic, Pavel Oktavij Žakelj, Karolina Marija Perez-Škulj, Mihaela Jerman, Jože Škulj Damjan Aleksander Rozina, Monika Avgušтина Črnak, Klavdij Spiandorello Zakrajšek, Ivan Gabrijel Albreht, Pavel Boštjan Golob, Nikolaj Aleksander Graciano Šušteršič, Marija Cecilija Jelenc, Diego Aleksander Pergar, Maksimilijan Bučar, Marko Štrubelj, Nikolaj Mihael Stariha, Irena Aleksandra Piñeiro, Nancy Karla Mastnak, Romina Aleksandra Mastnak, Barbara García Pleško, Nikolaj Ecker, Danijel Kocmur, Aleksander Martin Pogljajen.

Poročili so se: Blaž Franc Žerovnik in Tatjana Olga Jeločnik, Franci Draksler in Nuška Belič, Janko Sušnik in Silvia Fernández, Ana Klara Mikuš in Oscar Sánchez Paredes,

Janez Kržišnik in Nežka Lovšin, Franci Dolinar in Alenka Rajer, Anton Belec in Magdalena Koprivnikar, Franci Klemenčič in Marija Snežna Batagelj, Mirko Vasle in Irena Šeme, Ana Marija Gorenšek in Edvard Duchini, Janez Puntar in Ani Groznik, Franci Osojnik in Susana Rodríguez, Marija Irena Žerovnik in Mario Roberto Roson, dr. Franci Marjan Mulc in Maria Lourdes Asís, Katica Komar in inž. Frank Wilken, Božo Urbančič in Marija Kopač, Jože Radoš in Karmen Pugelj, Franci Žnidar in Helena Fink, Veronika Žnidar in Rubén Eduardo Cuny, Marjan Pograjc in Metka Rajer, Toni Kokalj in Kristina Pierri, Janez Štern in Gladys Alicia Passone.

Umrli so: Franc Bergant, Viktorija Štefančič, Jožefa Jančar, Tone Dolinšek, Ivan Hočevar, Janez Žefran, Maks Jakončič, Jožica Tušek, Roman Bat, Ludvik Štancer, Franjo Marc, Kristina Vičič, Marijan Cesar, Albin Magister, Franc Močnik, Danilo Havelka, Jože Ogrinc, Marija Kralj, Franc Rosič, Amalija Jesih, Kristina Mikelj, Franc Zulian, Frančiška Štern, Mihael Kavčič, Dionizij Gorkič, Elvira Boh, Janez Tršan, dekan Ciril Milavec, Jože Samsa, Andrej Humar, Mario in Angela Marušič, Anton Štrancar, Roza Gorišek, Rafaela Lazar, dr. Stanislav Zupan, Ivana Spreitzer, Matilda Pirih, Henrik Stanič, Tonček Črnak, prof. Vinco Logar, Pavla Lavrenčič, Slavka Macun, Franc Selan, Anton Kogoj, otroka dvojčka Marjan Nikolaj in Marija Veronika Kržišnik, Alojzija Rezelj, Vilibald Šifrer, Jože Cerar,

Franci Vitrih, Fani Jamšek, Anton Godec, Simon Rajer, Rudi Zanoškar, Smiljana Inkiostri, Lado Kralj, Lojzka Uršič.

Enodnevne duhovne vaje

so bile za žene od sobote 11. decembra od 18. ure dalje do nedelje ob petih popoldne, za moške pa en teden pozneje, obakrat v zavodu na c. G. Mistral 3757, Devoto. Kratkih duhovnih vaj se je udeležilo 75 žena in 39 moških. Oboje je vodil župnik Janez Langus.

Sklep slovenskih šol in miklavževanje

Zadnjo soboto v novembru ali prvo soboto v decembru so končale slovenske sobotne šole šolsko leto 82 s sklepnimi prireditvami, razdelitvijo spričeval in poslovitvijo od učencev oziroma dijakov, ki so končali slovensko ljudsko šolo ali gimnazijo.

Ponekod so sklepne šolske prireditve povezali z miklavževanjem, drugod so bile Miklavževe prireditve posebej. Obojne prireditve so zbrale veliko otrok in mladine.

Otroška kolonija je 26. decembra odpotovala v Počitniški dom dr. Hanzeliča v kordobskih hribih, abiturientje srednješolskega tečaja pa so odšli na taborjenje v Bariloče 7. januarja.

Božični prazniki

ohranjajo v naših družinah ves svoj pomen. Jaslice, kajenje ob svetih večerih, božične pesmi, množična ude-

Novice IZ SLOVENIJE

Nadškof Šuštar v Sporočilih slovenskih škofij o obisku v Argentini

V novembrski številki Sporočil piše nadškof Šuštar:

V petek, 5. novembra zvečer, sem se preko Brazilijo srečno vrnil iz Argentine. O obisku je že precej poročala Družina, nekaj malega že prej tudi Delo. Upam, da bom imel še priložnost, da to in ono povem o svojih vtisih in izkušnjah in načnem nekatera vprašanja, ki so v zvezi z našimi izseljenci v Argentini in drugod po svetu.

Naši duhovniki in verniki, s katerimi sem se srečal, so naročili pri- srčne pozdrave za vse v domovini, posebno še za svoje sorodnike in znan- ce. Čeprav je večina izseljencev v Argentini iz ljubljanske nadškofije, jih je vendar precej tudi iz maribor-

.....
ležba pri polnočnici v cerkvi Marije Pomagaj in pri slovenskih krajevnih mašah na božični dan ostajajo po- membni dogodki v življenju naše skupnosti. Letos je spremljala bo- žične praznike v Buenos Airesu iz- jemno huda vročina.

ske in koprške škofije, posebno še med staronaseljenci. Veliko mi jih je naročalo osebne pozdrave in naj- boljše želje imenoma za posameznike, zlasti tudi za duhovnike. Ker si i- men nisem zapisoval, ne morem vsa- kemu osebno sporočiti pozdravov. Naj torej velja to sporočilo vsem, ki ima- te sorodnike, prijatelje in znanke v Argentini in Braziliji: spominjajo se vas in se za vas zanimajo, za vas molijo, vam želijo vse dobro in vas najlepše pozdravljajo. Skupina mla- dih, ki obiskuje slovensko sobotno osnovno in srednjo šolo, mi je ob odhodu naročila posebne pozdrave za veroučne skupine.

Versko, kulturno in narodno živ- ljenje med našimi izseljenci v Ar- gentini je izredno živo in močno. Vedno bolj pa se vsiljuje vprašanje, kako bo šlo naprej. Zanimanje za matično domovino, za razvoj in živ- ljenje v Sloveniji in želja, da bi stiki med domovino in izseljenci in zdenci po svetu postali močnejši, sta pri večini zelo razviti. Vedno znova je bila izrečena prošnja, naj naših izseljencev zlasti ne pozabimo v mo- litvi, kakor nam tudi oni obljublajo svojo molitev. Ker je bil namen mo- jega obiska ravno utrditev naših iz-

seljencev v veri in narodni zavesti in povezanosti tako med seboj in matično domovino, in to v zanimanju drug za drugega, v vedno večjem spoznanju drug drugega, v prijateljstvu in molitvi, sem našim rojakom zagotovil, da bomo v domovini skušali vse storiti, da bi naše skupne želje čim bolj uresničili. Prosim vas in naročam vam, da tudi v pri tem po svojih najboljših močeh pomagajte.

Umrli duhovniki

Franc Presetnik

6. novembra 82 je na Bregu pri Kranju po daljšem bolehanju od srčne kapi umrl starosta duhovnikov ljubljanske nadškofije Franc Presetnik, župnik v pokoju. Rojen je bil 1894 v Klečah v župniji Ježica, bil 1918 posvečen, deloval kot kaplan na Koroški Beli, v Smledniku, v Bohinjski Bistrici in Dobrepoljah. 1937 je postal župnik v Starem trgu pri Ložu in ostal tam do 1. januarja 1946, ko so ga vrgli v ječo, kjer je ostal do 23. aprila 1955. Zaradi bolehnosti je takrat zaprosil za upokožitev in dušno pastirsko postojanko na Bregu pri Kranju, ki jo je vestno upravljal kar 27 let. Dolga leta je trpel za sladkorno boleznijo in žolčnimi kamni. — Bil je izobražen duhovnik, navdušen planinec, po srcu pa dobričina, srčno dober in plemenit.

Ludvik Šavelj CM

V 92. letu starosti je 8. novembra 82 na Mirenskem gradu pri Gorici

umrl lazarist Ludvik Šavelj. — Rodil se je 1891 v Kamniku, 1908 stopil k lazaristom, študiral v Gradcu in bil tam posvečen 1915. Postal je eden najbolj iskanih, izobraženih slovenskih ljudskih misijonarjev, ki je premisijonaril mnogo slovenskih župnij. Bil je izvrsten govornik. Po zadnji vojni je ponovno odšel v Trst in tam vodil nešteto duhovnih voj in misijonov za zamejske Slovence na Primorskem.

Ignacij škoda

17. septembra je na svojem rojstem Zaplazu nenadoma umrl, zadet od srčne kapi. Rajni je bil rojen 1909. Izmed 9 otrok so 3 postali duhovniki: Jože, Ignacij in Melhior. Ena sestra je umrla kot mlada usmiljenka. Ignacij je bil posvečen 1932. Kot kaplan je deloval v škocjanu pri Novem mestu in na Krki, 1937 je postal župnik v škocjanu, po koncu vojne bil v zaporu do 1955, potem je dobil župnijo Šmartno v Tuhinju in tam zgradil novo cerkev. 1962 je postal župnik na Bledu, kjer se je posvetil pastoraciji turistov. Obnovil je cerkev in župnišče. Zlatomašo je daroval še zdrav in aktiven in poln načrtov.

Albin Martinčič

17. septembra 82 so v Jazbinah pokopali duhovnika Albina Martinčiča. Rajni se je rodil v Gorici 1900, bil tam posvečen 1927, bil za kaplana v Podmelcu, Tolminu in Solkanu 1930 postal župnik na Livku. Postal je šolan strokovnjak za zvonove. 1938 je odšel na Srpenico, leto nato pa v Trnovo ob Soči. Pred komunisti

se je umaknil v Gorico in prevzel upravo Jazbin in Trebeža, 2 zaselkov župnije Dolenje Cerovo. V Jazbinah je z velikimi žrtvami zgradil cerkev, posvečeno brezjanski Mariji. Zavoljo nesporazumov s škofijo se je 1964 umaknil v zasebno življenje v Gorico, kjer je po hudem trpljenju umrl 14. septembra.

Msgr. dr. Albert Metlikovec

Po 3 letni bolezni je 3. oktobra umrl duhovnik koprške škofije Albert Metlikovec. Umrl je pri 62 letih. Rojen je bil v Sosljanu, bil posvečen v Gorici 1944, kot kaplan služboval v Komnu, Črničah in Idriji, nato pa je bil župnik v Lozicah pri Podnanosu, na Colu, v Šempetru pri Gorici in nazadnje 12 let v Ajdovščini. Pred 3 leti se je zaradi bolezni odpovedal župniji in se umaknil v Novo gorico. Govoril je vrsto svetovnih jezikov in imel smisel za organizacijo. Izkazal se je posebno na področju katehizacije. Vodil je medškofijski katehetski svet, ki je skrbel za izdajanje veroučnih učbenikov. Bil je tudi pobudnik in duša katehetskih tednov na Mirenskem Gradu. Pisal je tudi v Družino in v revijo Cerkev v sedanjem svetu. Za zaslužno delo ga je ljubljanska teološka fakulteta razglasila za častnega doktorja teologije, apostolski sedež pa ga je odlikoval z naslovom monsinjorja.

Monaška princesa Karolina in njena razporoka

14. novembra 82 je apostolski sedež odločno zanikal trditve, po katerih naj bi papež priporočil prednostno obravnavo ničnosti zakona med princeso Karolino Monaško in Philippom Junnotom. Kdor malo pozna zgodovino Cerkve, ve, da Cerkev ni bila nikdar pripravljena na kompromise, kadar je šlo za neveljavnost zakonov, ki so jih sklenile osebe iz visoke družbe.

Vatikanska izjava uradno zanika pisanje tiska, češ da je papež že razveljavil Karolinin zakon, skrajšal ali olajšal dolgotrajni postopek pri ugotavljanju ničnosti tega zakona. Če je bila ustanovljena komisija za preučevanje te zadeve, ni to noben privilegij. Veljavno cerkveno pravo določa, da imajo kralji, državni predsedniki, njihove žene in otroci ter tisti, ki imajo pravico do nasledstva, kadar gre za njihove zakonske zadeve, pristojno sodišče pri papežu osebno.

Odločba je smiselna, če pomislimo, da bi bili cerkveni sodniki v takih primerih lahko izpostavljeni različnim pritiskom in vmešavanjem. Že obzirnost do zasebnega življenja oseb iz javnega življenja terja, da njihove zadeve obravnavajo z veliko mero zadržanosti in taktnosti.

Papež je aprila 82 ustanovil komisijo s posebno nalogo, naj v prvi stopnji preišče veljavnost Karolininega zakona. To ni nič posebnega, saj je bila to že 28. tovrstna komisija

v l. 1982. Po neprevidnosti vatikanskih uradnikov pa je 10. novembra 82 prišlo v javnost pismo, ki ga je državni tajnik Casaroli pisal dekanu rimske rote Arturu de Ioriu (rimska rota je najvišje cerkveno sodišče za zakonske zadeve). Tam je zapisano, da je papež na prošnjo bivšega monaškega nadškofa, Rainerjevega družinskega prijatelja, ustanovil komisijo 3 sodnikov pri rimski roti, naj

bi razsodila o veljavnosti ali neveljavnosti zakona Karoline z Junotom.

Komisija je 14. maja pisala Karolini, naj za začetek svojega postopka predloži ime svojega advokata. Do danes Karolina ni odgovorila na pismo. Zato v Vatikanu še ni nobene uradne prošnje za razglasitev neveljavnosti Karolininega zakona z Junotom in se postopek zanjo še ni niti začel.

Malo za šalo, malo zares

Šef je poklical nadzornika predse.

„Slišal sem, da ste delavcu dali eno okoli ušes!“

„Ni res! Ampak če bo še naprej to trdil, mu bom primazal še eno!“

— — —

Starejša ženska pri okulistu. „Sedite tja in preberite mi črke, ki jih vidite na tabli!“

„Oh, preberite jih sami, jaz imam tako slabe oči!“

— — —

Petra so poslali v bolnišnico. Sestra mu pokaže sobo in pomaga pri slačenju.

„Imate pižamo?“ ga vpraša.

„Pižamo? Mislim, da ne. Zdravnik je rekel, da imam vnetje slepiča.“

— — —

„Zakaj pa igralci med predstavo kar naprej telefonirajo? Ali to zahteva režija?“

„Ne, ampak sufler je bolan in dela doma.“

— — —

Zdravnik pacientu: „Pošteno ste

se prehladili. Najbolje je, da greste domov in popijete dvojni konjak, to pomaga!“

„Gospod doktor, dajte mi to pismeno, za mojo ženo.“

— — —

Končno so odšli še zadnji gostje. Gostitelja sta pospravljala za njimi in pomivala posodo.

„Kateri gostje so ti bili najbolj všeč?“ je vprašala žena.

„Tisti, ki niso prišli.“

— — —

„Si storil, kot sem ti naročil, in si kupil obleko z dvojnimi hlačami?“

„Sem. Pozimi je bilo čisto prijetno, ampak zdaj mi postaja počasi vroče v noge.“

— — —

„Včeraj sem si kupila obleko na obroke.“

„Aha, in to, kar imaš zdaj na sebi, je gotovo prvi obrok.“

— — —

„Ali je bilo na vaš oglas, da iščete nočnega čuvaja, že kaj odziva?“

„Že trikrat so nam vlomili.“

KAJ JE NAJUMAZANEJŠE NA SVETU

(Kratka zgodba)

Živela sta mož in žena, ki bi bila srečna, če ne bi bilo med njima nekaj, kar jima je grenilo življenje.

Mož je bil uradnik in je redno hodil v službo. Služba mu ni delala nobenih preglavic, mučna pa je bila zanj ura, ko se je vrnil domov. Njegova žena je bila pretirano natančna glede reda in snage. Vse v stanovanju je kar blestelo od snage. Gorje muhi, ki je zablodila v stanovanje! Žena jo je s krpo toliko časa preganjala, dokler je ni ubila. Najmanjšega praška ni smelo biti v stanovanju. Da si ne bi umazala krožnikov, je hodila v bližnjo restavracijo po hrano in vračala umazano posodo.

Kadar se je mož vrnil z dela, ni smel stopiti v stanovanje oblečen in obut. Moral se je sleči in v sami spodnji obleki na verandi stepsti suknjič in hlače, da ne bi noben prašek zašel v stanovanje. Potem si je moral osnažiti čevlje, da so se svetili kot ogledalo. Šele potem je smel v nogavicah prestopiti prag svojega stanovanja.

Mož je to nekaj časa mirno potrpel, nekega dne pa se je v njem zbudil upor.

„Saj nisem suženj,“ je zarobantil sam pri sebi in sklenil, da bi ženi pošteno zagodel.

Prvega v mesecu je potegnili

plačo in šel odločno proti domu. Ni si slekel obleke, da bi jo stepel na verandi, ni si sezul čevljev, da bi jih namazal, ampak kar tako oblečen in obut je stopil v stanovanje.

„Kako si predrzneš tak stopiti v stanovanje?“ je vsa razkačena zarezetgela žena.

„Takšen bom hodil po stanovanju, kadar se mi bo zljubilo,“ je mirno odgovoril mož.

„Nesramnež!“ je zakričala žena. „Kje imaš pa denar?“

„Denarja ti ne dam,“ je odgovoril mož. „Ti, ki si takó za snago, ali ne veš, da je denar najumazanejša stvar na svetu? Skozi milijon rok gre in nihče si pri oddaji ali prevzemu ne umije rok. Čemu ti bo ta nesnaga v stanovanju?“

Tedaj je žena sprevidela, kako prav ima mož.

„Oprosti,“ je skesano rekla. „Glej, na to pa res nisem nikoli pomislila, da je denar najbolj umazana stvar na svetu. Pa kaj, ko brez njega ne moremo živeti.“

„Na, tu imaš to umazanarijo,“ se je nasmehnil mož in ji izročil denar. „Ampak poslej bom v tem stanovanju gospodar jaz. Stanovanje je za to, da se človek v njem udobno počuti.“

Tako se je srečno končala ta razburljiva družinska drama.

Mirko Kunčič

KJE JE KAJ

LETO 50

FEBRUAR 1983

UVODNIK	Duhovnemu življenju ob njegovi petdesetletnici (nadškof šuštar)	65
BESEDA SLOVENSKIH ŠKOFOV	Pismo slovenskih škofov po svetu razseljenim rojakom	68
	Govor nadškofa šuštarja v San Martinu 18. oktobra 1982	73
BOGOSLUŽNO LETO	Jezusovo darovanje — svečnica (Kristjan moli)	71
	Postni čas (Kristjan moli)	72
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Janez Pavel II. v Španiji	78
	Papež na Siciliji	83
	Listina „Katoliški laiki — priče vere v šoli“	83
	Šin človekov (Alojz Rebula)	86
NAŠA VPRAŠANJA	Razvedrilo in prosti čas (Prenova 6)	70
	O življenju in smrti (Marko Kremžar)	96
	Kaki daleč smo še s Slomškovo beatifikacijo? (Bruno Korošak)	102
	Slovenske sobotne šole v šolskem letu 1982	119
	Krsti, poroke in smrti v slovenski skupnosti v Argentini v letu 1982	121
	Kratka slovenska zgodovina (Po Inzkovi Zgodovini Slovencev)	104
SODOBNA VPRAŠANJA	Oboroževanje ogroža človeštvo	85
	Komunizem je v bistvu slab (Božidar Fink)	89
	Izobrazba in vera (Vinko Brumen)	92
	Družina v poindustrijski dobi (Avgust Horvat)	99
V DRUŽINI	Družina nastaja (Krščanski zakon)	106
ZA MLADINO	Pismo mladim od 16. do 25. leta (Franc Sodja CM)	111
	Daljna priprava na zakon in družino (Vital Vider)	112
ROMAN	Oče Damijan (Wilhelm Hünemann)	115
NOVICE	Novice iz Slovenije	123
	Svetovne novice	125
HUMOR	Malo za šalo, malo zares	126
	Kaj je najumazanejšje na svetu (Mirko Kunčič)	127

UVOŽENO IZ SLOVENIJE:

Rotacija je družbeno organiziran lov na stolčke.

Nekateri vikendi so spomenik moralno padlim.

Pred vojno so imeli nekateri vse, drugi pa ničesar, po vojni je pa ravno narobe.

Govornik: „Naj živi delovno ljudstvo!“ — Eden izmed ljudstva: „Od česa pa?“

Od seska je najtežje odstraniti tite, ki znajo molsti.

Bolj kot se ponavljajo, bolj so obljube prazne.

Tovariši, diktatura nad proletariatom ni diktatura proletariata!

Mednarodne banke so naše največje bogastvo.

Nizki udarci pričajo o višini morale.

Lažje je združevati cilje kot sredstva.

Nemogoče je delati na stare politične napake vedno nove dovtipe.

Rezervnih delov za kmetijske stroje primanjkuje, umetnih gnojil ni, veliko je neobdelanih površin... kaj je potemtakem narobe, če pšenico uvažamo?

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor. Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la Propiedad Intelectual No. 1.313.507.

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA. Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina za l. 1983: \$ 1.400.000.-
DENARNA NAKAZILA NA NA
SLOV: Antonio Orehar, Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires Argentina.

Zunanja in notranja oprema: Stane Snoj.

„NE VSE ZA
VSAKDANJI KROH,
ČLOVEK JE TELO
IN DUH.
SAJ ŠE GORA
IN DREVO
RASTE V ZEMLJO
IN NEBO“

DR. ALOJZ GRADNIK

La Vida Espiritual